

PRIJEVOD KNJIGE PROROKA AMOSA U ŠARIĆEVU SARAJEVSKOM I MADRIDSKOM IZDANJU

Karlo VIŠATICKI, Đakovo

Sažetak

Autor donosi kratki prikaz prijevoda Svetog pisma Starog (i Novog) zavjeta sarajevskog nadbiskupa Ivana Evandeliste Šarića. Godine 1940. Šarić dobiva nalog od Biskupske konferencije da napravi prijevod Staroga zavjeta, a kako se čini on samoinicijativno prevodi i Novi zavjet kako bi čitateljstvo imalo cijelo Sveto pismo na hrvatskom jeziku.

Šarić u predgovoru prvog sveska Staroga zavjeta kaže da prevodi s originalnih jezika, ali se služi i modernim prijevodima koje navodi. U dvije godine, 1941.–1942., objavljeno je cjelokupno Sveto pismo, i Stari i Novi zavjet. Javnost je pozitivno prihvatila ovaj poduhvat, a stručna kritika govori o žurbi, te stoga mnogim pogreškama, koje su se mogle izbjeći da se ovom radu bilo posvetilo više vremena. Autori dotadašnjih prijevoda (Bartol Kašić, Matija Petar Katančić, Ivan Matija Škarić, Petar Vlašić [Psalmi], Franjo Zagoda [Novi zavjet]) upotrijebili su mnogo više vremena za svoje prijevode. Stoga se postavlja pitanje nije li Šarić prevodio više s modernih, nego izvornih jezika.

Dvadesetak godina kasnije izlazi drugo izdanje Šarićeva Svetog pisma u Madridu, a izdao ga je Luka Brajnović.

Autor daje u nastavku, u nekoj vrsti »sinopse« u četiri stupca, pregled teksta latinske Vulgate, Šarićev sarajevski prijevod, Šarićev madridski prijevod, te »pretpostavljeni predložak«, Henneov njemački prijevod.

Sličnosti u bilješkama i tekstu, čini se, nisu potpuno slučajne.

Ključne riječi: Biblija na hrvatskom, Šarićev prijevod Svetog pisma, Šarićevo sarajevsko izdanje, Šarićevo madridsko izdanje, prijevod Eugena Hennea kao predložak.

1. Sarajevsko izdanje

Vrhbosanski nadbiskup Ivan Evandelist Šarić¹ dobio je 1940. godine nalog od Biskupske konferencije da priredi hrvatski prijevod Svetoga pisma. Kako sam

¹ Rodno mu je mjesto Dolac kod Travnika, a rođen je 1871. god. Teologiju je studirao u Travniku i Sarajevu. Doktorirao je 1896. god. Vrhbosanskim nadbiskupom imenovan je 1922. god. Od 1945. god. živio je u emigraciji, najprije u Austriji, zatim u Švicarskoj, te konačno u Španjolskoj. Umro je u Madridu 1960. god. Usp. A. REBIĆ (ur.), *Opći religijski leksikon A-Ž*, Leksi-

piše u predgovoru 1. sveska: »Na konferenciji Poslovnog odbora katoličkog episkopata od 12. lipnja 1940. u Zagrebu bilo je zaključeno, da ja priredim hrvatski prijevod Svetoga Pisma.«² Predgovor je datiran »U Sarajevu, na Petrovo 1940.«³, a *imprimatur* za tiskanje nosi datum 27. siječnja 1941.⁴

Šarić se dao na posao i već 1941. objavljen je prvi svezak. Ovaj svezak obuhvaća povijesne knjige. Stranice 5–6 sadrže »Predgovor«, str. 7 donosi »Sadržaj«, a str. 9–10 »Raspored knjiga Svetoga Pisma s kraticama« – najprije za Stari, a potom za Novi zavjet. Str. 11–13 donose »Opći uvod u Stari zavjet«, a str. 15–16 uvod u »Pet knjiga Mojsijevih ili Pentateuh«. Slijedi tekst Petoknjžja na str. 17–344. Na str. 345 nalazi se kratki uvod u »Knjigu Jozuinu«⁵, zatim tekst Knjige Jošuine (str. 345–384). I druge knjige počinju kratkim uvodom. Tako »Knjiga o Ruti« najprije ima kratki uvod (str. 425), potom tekst (str. 425–430). Slijedi uvod u »Četiri knjige o Kraljevima«, tj. Prvu i Drugu Samuelovu, te Prvu i Drugu o Kraljevima, te tekst knjiga (str. 432–629). Kratki uvod u »Knjige Dnevnika« nalazi se na str. 630, a tekst Knjiga Dnevnika (Ljetopisa) na str. 631–730. Str. 731–732 donosi uvod u »Dvije knjige Ezdrine« (Ezre i Nehemije), a tekst knjiga je na str. 733–772. Str. 773 donosi kratki uvod u »Knjigu o Tobiji«, a tekst knjige je na str. 774–789. Slijedi kratki uvod u »Knjigu o Juditi« na str. 790, te tekst na str. 791–810.

Str. 811 donosi uvod u »Knjigu o Esteri«, a tekst knjige je na str. 812–830. Uvod u »Dvije knjige Makabejaca« je na str. 831–832, a tekst je na str. 833–910.

Radi se dakle o vrlo kratkim uvodima, većinom na samo jednoj stranici ili manje, a za skupine knjiga uvodi su nešto duži.

Na kraju prvog sveska Šarić donosi zemljopisne karte: Egipat, Kanaan (str. 911), Asirija, Babilonija i Sirija (str. 913), te Palestina (str. 915).

kografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2002., str. 922; J. BABIĆ, »Osobni podaci o mons. Ivanu Ev. Šariću, nadbiskupu i metropoliti vrhbosanskom«, u: *Vrhbosna*, VIII (CXI) 1997., str. 129–130.

² Usp. *Stari Zavjet, iz izvornoga teksta preveo i bilješke priredio Dr. Ivan Evandelist Šarić, nadbiskup vrhbosanski. Svezak I. Povijesne knjige*, izdala »Akademija Regina Apostolorum«, Sarajevo, 1941., str. 5.

³ *Isto*, str. 6.

⁴ *Isto*, str. 4.

⁵ Svega deset redaka.

Nakon objavljivanja prvog sveska objavljene su recenzije tog važnog djela. Tako imamo recenzije Albina Škrinjara⁶, Janka Oberškog⁷ i Petra Vlašića⁸ koje uglavnom pozitivno govore o tom prijevodu. Oberški donosi i neke ozbiljnije primjedbe glede terminologije, transkripcije, turcizama, *lapsusa calami*, izražavanja vrijednosti vremena ...⁹

Je li slučajno ili ne istoga datuma, 27. siječnja 1942. sam nadbiskup Šarić daje pod brojem 1779 *imprimatur* za drugi svezak.¹⁰ Nakon »Predgovora« (str. 6) i »Sadržaja« (str. 7) slijedi uvod u poučne (mudrosne) knjige (str. 7–8), te uvod u Knjigu Jobovu (str. 9–11). Tekst »Knjige o Jobu« je na str. 12–54. Na str. 55–56 je uvod u Knjigu psalama, a tekst »Knjige psalama« je na str. 57–166. Uvod u Knjigu Mudrih izreka, kod Šarića »Knjiga priča«, je na str. 167–168, a tekst knjige je na str. 169–206. Uvod u Knjigu Propovjednikovu nalazi se na str. 207–208, a tekst je na str. 209–221. Uvod u Pjesmu nad pjesmama je na str. 222–223, a tekst na str. 224–232. Uvod u Knjigu Mudrosti je na str. 233–234, a tekst na str. 235–262. Potom dolazi uvod u Knjigu Sirahovu (kod Šarića »Knjiga Isusa Siraha ili po Vulgati Ecclesiasticus 'Crkvenica'« na str. 263–264, i tekst knjige na str. 265–327.

Slijedi uvod u proročke knjige (str. 328–331) te uvod u Knjigu proroka Izaije (str. 332–333) i tekst na str. 334–414. Uvod u Knjigu Jeremijinu je na str. 415–416, a tekst na str. 417–500. Uvod u Jeremijine Tužaljke nalazi se na str. 501, a tekst Tužaljki na str. 502–509. Uvod u »Proroka Baruha i Pismo Jeremijino« je na str. 510–511, a tekst na str. 512–524. Uvod u Knjigu proroka Ezekijela je na str.

⁶ Usp. A. ŠKRINJAR, »Sveto Pismo Staroga i Novoga Zavjeta. Stari Zavjet, iz izvornoga teksta preveo i bilješke priredio Dr. Ivan Šarić, nadbiskup vrhbosanski. Svezak I. Povijesne knjige«, 915 str., izdala »Akademija Regina Apostolorum«, Sarajevo, 1941. Cijena tvrdo u platno vezanom 300 Kn, meko vezanom 280 Kn, u: *Vrhbosna*, 5 (1942.), str. 136–137, te: A. ŠKRINJAR, »Dr. Ivan Šarić, Sveto Pismo Staroga i Novoga Zavjeta: Stari Zavjet, svezak I: Povijesne knjige«, izdala »Akademija Regina Apostolorum«, Sarajevo, 1941., 915 Seiten (22,5x15 cm). In Ganzleinen geb. Kn 300, u: *Biblica*, 1942., str. 372–373 (na njemačkom).

⁷ Usp. J. OBERŠKI, »Sveto Pismo Staroga i Novoga Zavjeta. Stari Zavjet, iz izvornoga teksta preveo i bilješke priredio Dr. Ivan Šarić, nadbiskup vrhbosanski. Svezak I. Povijesne knjige«, 915 str., izdala »Akademija Regina Apostolorum«, Sarajevo, 1941. Cijena tvrdo u platno vezanom 300 Kn, meko vezanom 280 Kn, u: *Bogoslovska smotra*, 1942., str. 242–252.

⁸ P. VLAŠIĆ, »Sveto Pismo Staroga i Novoga Zavjeta. Preveo i bilješke priredio Dr. Ivan Ev. Šarić, nadbiskup vrhbosanski. Svezak I. Povijesne knjige«, izdala »Akademija Regina Apostolorum«, Sarajevo, 1941. – cijena 300 Kuna, u: *Vrhbosna* 7–8 (1942.), str. 190–191. *Vrhbosna* preuzima ovaj članak iz *Riječi Božje* za srpanj–kolovoz 1942.

⁹ J. OBERŠKI, nav. dj., str. 252: »... nego je to tek nekoliko tipičnih primjera iz kojih se vidi, da je tu trebalo mnogo više stručne pažnje u samom poslu, koja je nemoguća, ako se posao obavlja s prevelikom žurbom ...«

¹⁰ Usp. *Sveto Pismo Staroga i Novoga Zavjeta. Stari Zavjet, iz izvornoga teksta preveo i bilješke priredio dr. Ivan Evanđelist Šarić, nadbiskup vrhbosanski. Svezak II. Poučne i proročke knjige*, izdala »Akademija Regina Apostolorum«, Sarajevo, 1941., str. 4.

525–526, a tekst je na str. 527–603. Uvod u Knjigu proroka Danijela slijedi na str. 604, a tekst na str. 605–639.

I knjige malih proroka imaju kratke uvode (uglavnom po jednu stranicu).

Uvod u Knjigu proroka Hošee (kod Šarića »Prorok Ozej«) je na str. 640, a tekst Hošeine knjige na str. 641–653. Uvod u Knjigu proroka Joela je na str. 654, a tekst knjige na str. 655–659. Uvod u Knjigu proroka Amosa nalazi se na str. 660, a tekst na str. 661–674. Uvod u Knjigu proroka Jone je na str. 675, a tekst na str. 676–678. Uvod u Knjigu proroka Miheja je na str. 679, a tekst na str. 680–687. Uvod u Knjigu proroka Nahuma je na str. 688, a tekst na str. 689–692. Uvod u Knjigu proroka Habakuka je na str. 693, a tekst knjige na str. 694–697. Uvod u »Knjigu proroka Sofonije« je na str. 698, a tekst knjige na str. 699–702. Uvod u Knjigu proroka Hagaja (kod Šarića »Prorok Agej«) je na str. 703, a tekst na str. 704–706. Uvod u Knjigu proroka Zaharije je na str. 707, a tekst knjige je na str. 708–722. Uvod u Knjigu proroka Malahije je na str. 723, a tekst knjige na str. 724–728.

Na kraju drugog sveska nalazimo »Stvarno kazalo« (Abel–Žrtvenik) na str. 729–757. Kazalo donosi biblijska imena, zemljopisne pojmove, te druge biblijske pojmove.

Str. 758 donosi »Mjere za duljinu i površinu«, te »Mjere za šupljinu«, a str. 759 »Mjere za uteg«, »Novac« i »Vrijeme«.

Str. 761 donosi crtež: »Šator sa žrtvenikom za žrtve paljenice«, »Tloris šatora«, »Sedmokraki zlatni svijetnjak« i »Žrtvenik kadioni«.

Str. 763 donosi »Tloris hrama Ezekijelova« i »Tloris svetišta u hramu Ezekijelovu«, a str. 765 crtež »Jeruzalema u vrijeme Kristovo (pogled s Maslinske gore)«.

Recenzijom ovog sveska ponovno se oglasio Janko Oberški.¹¹ Ističući pozitivne strane ovog prijevoda on ipak postavlja u pitanje Šarićev podnaslov¹² i postulira nešto više intelektualnog poštenja.

---

¹¹ Usp. J. OBERŠKI, »Sveto Pismo Staroga i Novoga Zavjeta«, u: *Bogoslovska smotra*, 1943., str. 152–160.

¹² Isto, str. 152–153: »Pomnijim sravnjivanjem može se utvrditi, da je osobito u II. svezku ipak sliedio tekst njemačkog prijevoda od E. Hennea, koji je u posljednje vrijeme kao pučki prijevod Sv. Pisma postao veoma raširen, tako da je god. 1939/40 doživio već peto izdanje. Držeći se ovog prijevoda možda je prevodilac računao s time, da pretežniji dio stvarne odgovornosti za izpravnost hrvatskog prijevoda snosi Henneov prijevod, pa ako je njemačka javnost zadovoljna s Henneovim prievodom, može i hrvatska biti potpuno zadovoljna s prievodom Henneova prijevoda. Budući pak da je Henneov prijevod načinjen izravno iz hebrejskog jezika, držao je prevodilac opravdanim, da se i za ovako načinjen prijevod može reći, kako je iztaknuto u naslovu djela: 'iz izvornoga teksta preveo i bilješke priredio'. Međutim kako je kod književnih trudbenika običajno, da se svakomu prizna njegov trud, ne bi bilo ništa nečastno, kad bi se priznalo, da je i ovaj

Iste, 1942. godine, izlazi Šarićev Novi zavjet.¹³ *Imprimatur* pod brojem 4015 nosi nadnevak 27. prosinca 1942., a predgovor ima nadnevak 8. prosinca 1942. Čini se, da za ovaj prijevod Šarić nije imao mandat Biskupske konferencije¹⁴, nego to čini *sua sponte*. Raspored ovog trećeg sveska, tehnički gledano, identičan je kao i prva dva. Na str. 5 nalazimo »Predgovor«, na str. 6 »Sadržaj«, a na str. 7 »Uvod u Novi Zavjet«. Na str. 8 slijedi uvod u »Četiri Evanđelja«. Na str. 9–10 nalazi se uvod u Evanđelje po Mateju, a tekst Matejeva Evanđelja (Sveto Evanđelje Isusa Krista po Mateju) je na str. 11–66. Na str. 67–68 je uvod u Markovo Evanđelje (Evanđelje po Marku), a na str. 69–102 je tekst Markova Evanđelja (Sveto Evanđelje Isusa Krista po Marku). Na str. 103–104 je uvod u Lukino Evanđelje (Evanđelje po Luki), a tekst na str. 105–162. Na str. 163–164 je uvod u Ivanovo Evanđelje, a tekst Ivanova Evanđelja (Sveto Evanđelje Isusa Krista po Ivanu) je na str. 165–213. Uvod u Djela apostolska nalazi se na str. 214–215, a tekst na str. 216–272. Opći uvod u Pavlove poslanice (Poslanice sv. Pavla apostola) je na str. 273–275. Na str. 276 je uvod u Poslanicu Rimljanima, a tekst je na str. 277–301. Uvod u Prvu poslanicu Korinćanima je na str. 302–303, a tekst na str. 304–328. Uvod u Drugu poslanicu Korinćanima je na str. 329, a tekst je na str. 330–344. Uvod u Poslanicu Galaćanima je na str. 345–346, a tekst je na str. 347–355. Uvod u Poslanicu Efežanima je na str. 356, a tekst na str. 357–364. Uvod u Poslanicu Filipljanima je na str. 365–366, a tekst na str. 367–372. Uvod u Poslanicu Kološanima je na str. 373, a tekst Poslanice Kološanima na str. 374–379.¹⁵ Na str. 380 je uvod u Prvu poslanicu Solunjanima, a tekst na str. 381–385. Uvod u Drugu poslanicu Solunjanima je na str. 386, a tekst na str. 387–389. Uvod u Prvu poslanicu Timoteju je na str. 390–391, a tekst na str. 392–398. Uvod u Drugu poslanicu Timoteju je na str. 399–400, a tekst na str. 401–405. Uvod u Poslanicu Titu je na str. 406, a tekst na str. 407–409. Uvod u Poslanicu Filemonu je na str. 410, a tekst na str. 411–412. Uvod u Poslanicu Hebrejima je na str. 413, a tekst na str. 414–430.

Opći uvod u Katoličke poslanice je na str. 431. Uvod u Jakovljevu poslanicu nalazi se na str. 432, a tekst na str. 433–438.

Uvod u Prvu Petrovu poslanicu je na str. 439, a tekst na str. 440–445. Uvod u Drugu Petrovu poslanicu je na str. 446, a tekst na str. 447–451.

---

hrvatski prievod u svom najpretežnijem dielu prievod Henneova izravnog prievoda Sv. Pisma iz izvornog teksta.«

¹³ *Sveto Pismo Staroga i Novoga Zavjeta, preveo i bilješke priredio Dr. Ivan Evanđelist Šarić, nadbiskup vrhbosanski. Svezak III. Novi Zavjet, izdala »Akademija Regina Apostolorum«, Sarajevo, 1942.*

¹⁴ U predgovoru (str. 5) Šarić piše: »A da i mi Hrvati imadnemo jednolik prijevod celog Svetog Pisma, dao sam se u ime Božje i po nagovoru mnogih prijatelja i na prevodenje Novog Zavjeta ...«

¹⁵ Ovdje je *lapsus*. Naime u naslovu (str. 374) stoji: Druga poslanica sv. Pavla apostola Kološanima.

Uvod u Prvu Ivanovu poslanicu je na str. 452, a tekst na str. 453–459. Uvod u Drugu Ivanovu poslanicu je na str. 460, a tekst na str. 461. Uvod u Treću Ivanovu poslanicu je na str. 462, a tekst na str. 463. Uvod u Judinu poslanicu je na str. 464–465, a tekst na str. 466–467.

Uvod u knjigu Otkrivenja je na str. 468–469, a tekst na str. 470–495.

U dodatku, na str. 496–497 nalazimo red liturgijskih čitanja za nedjelje i blagdanе u crkvenoj godini (Poslanice i Evanđelja preko crkvene godine), zatim »Stvarno kazalo« (str. 498–504) biblijskih pojmova, imena, zemljopisnih imena alfabetski.

Str. 505 ima naslov »Novci, mjere i utezi« i donosi hebrejske, grčke i rimske mjerne jedinice.

Na koncu nalazimo dvije zemljopisne karte. Na str. 507 »Palestina za vrijeme Kristova i apostola«, na str. 509 karta »Putovanja sv. Pavla apostola«, a na str. 511 »Hram u vrijeme Kristovo« – skica, odnosno crtež.

Nakon tiskanja trećeg sveska *Vrhbosna* donosi u tri broja reakcije na Šarićev prijevod Svetoga Pisma.¹⁶

Rudolph Schütz¹⁷ je objavio prikaz Petoknjižja u biskupijskom glasilu Biskupije đakovačke i sriemske, a s jezičnog stanovišta imamo prikaze Vladimira Jurčića¹⁸ i Đure Krečaka¹⁹.

Recenziju Šarićeva trećeg sveska, Novog zavjeta, napravio je Franjo Zagoda.²⁰ U prvoj rečenici svoje recenzije Zagoda piše: »Ugledni prevodilac prevodeći evanđelja sledi velikom većinom najrazšireniji njemački pučki prievod Röscha O.C.«²¹ Navodeći niz primjera pri koncu svoje recenzije Zagoda piše: »Kako je Šarić u evanđeljima gotovo potpuno sledio Röscha, prievod evanđelja dieli dobre i slabije strane Röschova prievoda. U poslanicama nije tako vjeran Röschu, napose u onim dielovima, gdje R. prevodi korektno po originalu ...«²²

---

¹⁶ Usp. »Hrvatska javnost o hrvatskom prievodu Svetoga Pisma od nadbiskupa vrhbosanskog Dr. Ivana Evanđelista Šarića«, u: *Vrhbosna*, 1–2 (1943.), str. 22–25; »Opet hrvatska javnost o hrvatskom prievodu Svetoga Pisma od nadbiskupa vrhbosanskoga Dr. Ivana Ev. Šarića«, u: *Vrhbosna*, 10 (1943.), str. 250–254; *Vrhbosna*, 11–12 (1943.), str. 385–389.

¹⁷ Usp. R. SCHÜTZ, »Petoknjižje u novom hrvatskom prijevodu«, u: *Glasnik Biskupije đakovačke i sriemske*, 1943., str. 132–136.

¹⁸ Usp. V. JURČIĆ, »Jezik nadbiskupa Šarića u sv. Pismu (Književno-estetsko razmatranje)«, u: *Vrhbosna*, 1 (1944.), str. 6–9.

¹⁹ Đ. KREČAK, »Kratki osvrt na prievod Sv. Pisma Dr. Ivana Šarića i njegov prijem u publici«, u: *Vrhbosna*, 1 (1944.), str. 10–11.

²⁰ Usp. F. ZAGODA, »Dr. Ivan Evanđelist Šarić, Novi Zavjet. Iz izvornoga teksta preveo i bilješke priredio«, Sarajevo, 1942., Svezak III., u: *Bogoslovska smotra*, 1944., str. 171–185.

²¹ *Das Neue Testament übersetzt und kurz erläutert von P. Dr. KONSTANTIN RÖSCH, OFM Cap.*, Paderborn, Verlag Ferdinand von Schöningh, 1932.

²² Usp. F. ZAGODA, nav. dj., str. 184.

Poslije ovog priloga Franje Zagode duga je šutnja o nadbiskupu Šariću i njegovu prijevodu.

2. Madridsko izdanje

Kako je gore rečeno, Šarić je živio u egzilu u Španjolskoj i tamo je radio na drugom izdanju Svetoga pisma.

Što se tiče tehničke strane lako ćemo uočiti razlike. Naslov je »Sveto Pismo. Hrvatski prijevod na temelju hebrejskog i grčkog izvornika«. Na str. 3 stoji naslov: »Sveto pismo Staroga i Novog Zavjeta. Preveo Dr. Ivan Ev. Šarić nadbiskup vrhbosanski. Drugo popravljeno izdanje, Osvit, Madrid 1959«. U sarajevskom izdanju se inzistira na redosljed: Dr. Ivan Ev. Šarić, Sveto Pismo ...

Sam Šarić daje *imprimatur*, istina bez broja, *Joannes, archiepiscopus vrhbosnensis, Matriti, die 23. Maii 1958*. Izdavač je Osvit, a tiskara »Artes Gráficas ELICA – MADRID (Španjolska).

To je izdanje tiskano na biblijskom papiru. Zadnja bilješka na str. 1778 informira nas da je knjigu opremio Luka Brajnović, a kako u bilješci stoji »cijelo izdanje ima 1.780 stranica«²³.

U predgovoru Šarić piše: »Ovo drugo izdanje je uspoređeno s najsuvremenijim prijevodima Svetoga Pisma.«²⁴ »Opći uvod« je proširen (str. 7–19) i govori o pitanju kanona, izvornog teksta i verzija Svetog pisma, božanskom nadahnuću Svetog pisma, te tumačenju biblijskog teksta. Tekst nije tiskan u dva stupca kao u sarajevskom izdanju, a bilješke su dosta skraćene. Ostali su relativno kratki uvodi u pojedine knjige, odnosno skupine knjiga. Svaka knjiga ili skupina knjiga ima vlastiti uvod.

Tako se npr. na str. 23–24 nalazi »Uvod u knjige Starog Zavjeta«, na str. 25–26 uvod u Petoknjžje, »Pet Mojsijevih knjiga (Pentateuh)«, na str. 373–374 »Uvod u četiri knjige o Kraljevima«, na str. 533–534 »Uvod u dvije knjige Dnevnika«, na str. 617 »Uvod u Dvije Ezdrine knjige«, na str. 1073–1075 uvod u »Proročke knjige«. Opći uvod u Novi zavjet ima svega 14 redaka (str. 1403), a »Uvod u četiri Evanđelja« je na jednoj stranici (str. 1404).

U pogovoru, na str. 1765–1769, *spiritus movens* ovog drugog izdanja, Luka Brajnović, objašnjava genezu tog izdanja koje je, čini se, svjetlo dana ugledalo tek 1960. god., jer pogovor ima nadnevak 29. lipnja 1960.²⁵

²³ *Sveto Pismo Staroga i Novoga Zavjeta. Preveo Dr. Ivan Ev. Šarić nadbiskup vrhbosanski, drugo popravljeno izdanje, Osvit, Madrid, 1959.*, str. 1778.

²⁴ *Isto*, str. 5.

²⁵ *Isto*, str. 1769: »Madrid, na blagdan Apostolskih Prvaka sv. Petra i Pavla, 1960.«

Niz godina kasnije pojavljuju se još neki prilozi na istu temu. Tako je god. 1993. objavljen priglog Bože Odobašića.²⁶

I Mato Zovkić se osvrnuo na Šarićevu sarajevsko i madridsko izdanje.²⁷ Imao je priliku susresti Luku Brajnovića koji je priredio za tisak madridsko izdanje. Zovkić piše: »Iz osobnog razgovora s njime znam da se služio jednim ondašnjim španjolskim katoličkim prijevodom iz pedesetih godina.«²⁸

O nadbiskupu Šariću pisao je svoju magistarsku²⁹ i doktorsku³⁰ radnju sarajevski svećenik Juro Babić.

U zaključku svoga priloga Zovkić kaže: »... prevoditi prema uzoru na neki uvaženi strani prijevod nije fatalna pogreška, ali je to trebalo pošteno napisati u samom predgovoru – i sarajevskog i madridskog izdanja«³¹.

3. Knjiga proroka Amosa – prikaz

Slijedom gore navedenih autora u sljedećem poglavlju dajemo prikaz Šarićeva prijevoda Knjige proroka Amosa. Riječ je o pokušaju neke vrste »sinopse«, gdje u prvom stupcu donosimo tekst Vulgate, na koju se Šarić poziva, u drugom stupcu je tekst Šarićeva sarajevskog izdanja, u trećem tekst Šarićeva madridskog izdanja, a u četvrtom tekst E. Hennea (peto izdanje iz god. 1940).³² Šarić u sarajevskom izdanju ima u tekstu *(asteriks) za bilješke koje su na dnu stranice. U ovom prilogu su bilješke prenesene odmah na kraj retka zbog pojednostavljenja i lakšeg praćenja teksta. U madridskom izdanju su bilješke ili dosta skraćene ili potpuno izbačene. U odnosu na Hennea Šarićeve su bilješke u sarajevskom izdanju dosta kraće.

---

²⁶ B. ODOBAŠIĆ, »Neiscrpno bogatstvo Biblije. Uz 50. obljetnicu Šarićeva prijevoda Svetoga pisma Staroga i Novog zavjeta«, u: *Napredak – Hrvatski narodni kalendar za 1993.*, Sarajevo, 1992., str. 139–159.

²⁷ Usp. M. ZOVKIĆ, »Sarajevsko i madridsko izdanje Šarićeva prijevoda Svetog pisma«, u: *Hrvatska misao. Časopis za umjetnost i kulturu*, Matica Hrvatska, Sarajevo, III (1999), br. 10, str. 67–81.

²⁸ Isto, str. 72.

²⁹ J. BABIĆ, *La vita e l'opera di Giovanni Ev. Šarić arcivescovo e metropolita di Vrhbosna (1922–1960)*, Rim, 1997.

³⁰ ISTI, *L'arcidiocesi di Vrhbosna o di Sarajevo al tempo dell'arcivescovo Ivan Ev. Šarić (1871–1969). Le esigenze pastorali e le difficoltà politiche*, Rim, 2006.

³¹ M. ZOVKIĆ, »Sarajevsko i madridsko izdanje Šarićeva prijevoda Svetog pisma«, str. 81.

³² Zanimljivo je da je u sarajevskom izdanju jedna jedina pogreška, »errata«, i to u tekstu Am 1,14 gdje stoji Babbath-Ammon, a treba Rabbath-Ammon, dok u madridskom izdanju nalazimo nešto više pogrešaka: u Uvodu, na str. 1336, redak 6 stoji »vječnog«, a treba »vječnoj«; u Uvodu u zadnjem redu teksta stoji »7,42«, a treba »Dj 7,42«. Uz tekst Am 1,1 u bilješki stoji »oubičajnoj«, a treba »oubičajno«; uz Am 1,4 u bilješki stoji »4 kralj«, a treba »4 Kralj«; u Am 2,1 stoji »opostiti«, a treba »oprostiti«; u Am 4,8 stoji »žed«, a treba »Žeđ«; u Am 5,15 stoji »sa zlo«, a treba »za zlo«; u Am 7,2 stoji »malem«, a treba »malen«; u Am 9,13 stoji »groždda«, a treba »grožđa«.

Vulgata	Sarajevsko izdanje	Madridsko izdanje	Eugen Henne
	<p>PROROK AMOS</p> <p>1. Amos (»Nosač«) rodom je iz Tekue (1,1) kod Betlehema. Bio je pastir i uzgajao je dudove (7,14). Premda je bio Judejac, bio je odveden od stada (7,14s.) i odmah pozvan od Gospoda na proročku službu, da djeluje u sjevernom kraljevstvu i da mu navješćuje njegovu propast i njegovo odvođenje u sužanjstvo, kao i podignuće duhovnog, vječnog Davidova kraljevstva. On se je pojavio u Bethelu u vrijeme kralja Ozije Judina (789–738) i kralja Jeroboama II. Izraelova (783–743; isp. 1,1; 7,10s.), kad je sjeverno kraljevstvo uz veliko čudoredno izopačenje bilo na vrhuncu svoje vanjske moći.³³ Asirija je doživjela poraze, Sirija je bila oslabila ratovima. Već kralj Joas Izraelov bio je Sirce tri puta potukao (isp. 4 Kralj. 13, 22-25). Njegov sin i nasljednik Jeroboam II. uspostavio je opet stare međe sjevernoga kraljevstva (isp. 4 Kralj. 14, 23-29) i do-</p>	<p>PROROK AMOS</p> <p>1. Amos (»Nosač«) rodom je iz Tekue (1,1) kod Betlehema. Bio je pastir i uzgajao je dudove (7,14). Premda je bio Judejac, bio je odveden od stada (7,14s.) i odmah pozvan od Gospoda na proročku službu, da djeluje u sjevernom kraljevstvu i da mu navješćuje njegovu propast i njegovo odvođenje u sužanjstvo, kao i podignuće duhovnog, vječnog Davidova kraljevstva. On se je pojavio u Bethelu u vrijeme Judina kralja Ozije (789–738) i Izraelova kralja Jeroboama II. (783–743; usp. 1,1; 7,10s.), kad je sjeverno kraljevstvo uz veliko čudoredno izopačenje bilo na vrhuncu svoje vanjske moći. Asirija je doživjela poraze, Sirija je bila oslabila ratovima. Već Izraelov kralj Joas⁶⁵ bio je Sirce tri puta potukao (usp. 4 Kralj. 13,22-25). Njegov sin i nasljednik Jeroboam II. uspostavio je opet stare međe sjevernoga kraljevstva (usp. 4 Kralj. 14,23-29) i doveo je zemlju do blagostanja i bogatstva.</p>	<p>DER PROPHET AMOS</p> <p>1. Amos (»Lastträger«) stammte aus Thekua (1,1) bei Bethlehem. Er war Hirte und züchtete Maulbeerfeigen (7,14). Obwohl er Judäer war, wurde er von der Herde weg (7,14f.) unmittelbar zum Prophetenamte berufen, um im Nordreich zu wirken und diesem seinen Untergang und seine Wegführung sowie die Aufrichtung des geistigen, ewigen, davidischen Reiches zu verkünden. Er trat in Bethel auf zur Zeit des Königs Osias von Juda (789–738) und des Königs Jeroboam II. von Israel (783–743; vgl. 1,1; 7,10f.), als das Nordreich bei grosser sittlicher Entartung auf dem Gipfel seiner äusseren Macht stand (6,14). Assyrien erlebte gerade eine Zeit des Niederganges, und Syrien war durch die vorausgegangenen Kriege geschwächt. Schon der König Joas von Israel hatte die Syrer dreimal geschlagen (vgl. 4 Kg 13,22-25). Sein Sohn und Nachfolger Jeroboam II. stellte die alten Grenzen des Nord-</p>

<p>veo je zemlju do blagostanja i bogatstva. A to je dovelo u zemlju i veliku čudorednu pokvarenost. Velikaši su se podavali raskošju i grijehu, a siromasi su se podavali raskošju i grijehu, a siromasi su podnosili svaku muku. Bogataši su obični narod pritiskivali, globili i gulili. Nad pravicom je vladala sila. I u to vrijeme, kad se je sjeverno kraljevstvo silom posililo i od Boga otpalo, morao je prorok Amos navješćivati sjevernomu kraljevstvu propast. I to je izazvalo mržnju mnogih na njega.³⁴</p>	<p>A to je dovelo u zemlju i veliku čudorednu pokvarenost. Velikaši su se podavali raskošju i grijehu, a siromasi su podnosili svaku muku. Bogataši su pritiskivali, globili i gulili obični narod. Nad pravicom je vladala sila. I u to vrijeme, kad se je sjeverno kraljevstvo silom posililo i od Boga otpalo, morao je prorok Amos navješćivati sjevernomu kraljevstvu propast. I to je izazvalo na njega mržnju mnogih.</p>	<p>reiches wieder her (vgl. 4 Kg 14,23-29) und führte das Land zu Wohlstand und Reichtum. Die Folge davon war ein grosser sittlicher Niedergang. Die Grossen und Vornehmen ergaben sich üppigster Schwelgerei, während die Armen in Not und Elend waren. Das gewöhnliche Volk wurde von den Reichen ausgebeutet und hart bedrückt. Das Recht vor Gericht wurde vergewaltigt.⁶⁷ In dieser Zeit, wo Macht und Reichtum auf weiteren äusseren Wohlstand schliessen liessen, musste Amos den Untergang des Nordreiches verkünden.⁶⁸</p>
<p>2. Knjiga proroka Amosa, iza uvodnog navještaja suda nad neznaočcima i izabranim narodom (1,1-2,16), sadrži karanja i kaznene govore proti sjevernom kraljevstvu (3,1-6,14) i pet viđenja o budućem sudu (7,1-9,6), koja završuju s navještajem kazne i spasenja.</p>	<p>2. Knjiga proroka Amosa, poslije uvodnog navještaja suda nad neznaočcima i izabranim narodom (1,1-2,16), sadrži karanja i kaznene govore proti sjevernom kraljevstvu (3,1-6,14) i pet viđenja o budućem sudu (7,1-9,6), koja završuju s navještajem kazne i spasenja.</p>	<p>2. Das Buch Amos enthält nach einer einleitenden Gerichtsankündigung über die Heiden und das ausserwählte Volk (1,1-2,16) Strafreden gegen das Nordreich (3,1-6,14) und fünf Gesichte vom kommenden Gericht (7,1-9,6), die mit einer Straf- und Heilsverkündigung abschliessen.</p>
<p>3. Jedinost i istinitost knjige stoji sigurno,³⁵ a izvan svake je sumnje njen kanonski ugled (usp. Dap 7,42).</p>	<p>3. Jedinost i istinitost knjige stoji sigurno, a izvan svake je sumnje njen kanonski ugled (usp. 7,42).</p>	<p>3. Die Einheit und Echtheit wurde vergeblich in Frage gestellt. Das kanonische Ansehen steht ausser Zweifel (vgl. Apg 7,42)</p>

AMOS 1:

1 Verba Amos qui fuit in pastoralibus de Thecuæ quæ vidit super Israhel in diebus Oziaë regis Iuda et in diebus Hieroboam filii Ioas regis Israhel ante duos annos terraemotus

²et dixit Dominus de Sion rugiet et de Hierusalem dabit vocem suam et luxerunt speciosa pastorum et exsiccatus est vertex Carmeli

PROROK AMOS

GLAVA 1.

*O kazni nad neznabožčkim susjednim narodima*³⁶

¹Govori Amosa, koji je pripadao stočarima iz Tekue. On je proricao o Izraelu u dane kralja Ozije Judina i u dane Jeroboama, sina Joasova, kralja Izraelova, dvije godine prije potresa.* (Prema uobičajenoj kronologiji, koja ipak nije posve sigurna, Ozija je vladao u Judi od 760.–737., a Jeroboam u sjevernom kraljevstvu od 784.–744.).³⁷

²On reče: Gospod riče sa Siona. Iz Jeruzalema grmi glas njegov. Tada tuguju pasišta pastirska. Vrhunac se Karmelu posuši.* (Prorok nam predstavlja Gospoda, koji stanuje u svome hramu, odakle izriče osude proti narodima. Prorok optužuje poganske narode radi njihovih grijeha protiv na-

AMOS

O KAZNI NAD

NEZNABOŽAČKIM
NARODIMA

1 ¹Govori Amosa, koji je pripadao stočarima iz Tekue. On je proricao o Izraelu u dane Judina kralja Ozije i u dane Jeroboama, Joasova sina, Izraelova kralja, dvije godine prije potresa.* (Prema uobičajenoj kronologiji, koja ipak nije posve sigurna, Ozija je vladao u Judi od 760.–737., a Jeroboam u sjevernom kraljevstvu od 784.–744.)

²On reče: Gospod tujtji⁶⁶ sa Siona. Iz Jeruzalema grmi njegov glas. Tada tuguju pastirska pasišta. Vrhunac se Karmela posuši.* (Prorok nam predstavlja Gospoda, koji stanuje u svome hramu, odakle izriče osude proti narodima. Prorok optužuje poganske narode radi njihove

DER PROPHET AMOS.

Aufschrift

1 Die Reden des Amos, der zu den Viehzüchtern von Thekua gehörte. Er weissagte über Israel in den Tagen des Königs Ozias von Juda und in den Tagen des Jeroboam, des Sohnes des Joas, des Königs von Israel, zwei Jahre vor dem Erdbeben. (Thekua lag südöstlich von Betlehem, im Gebirge Juda, am Westrande der Wüste am Toten Meere /vgl. Jer 6,1/. Als Viehzüchter gehörte Amos der einfachen Volksschicht an, wenn er auch dabei eine gewisse Wohlhabenheit nesitzten konnte. Da Amos ein Judäer war, ist die Zeitbestimmung seiner Wirksamkeit auch nach dem König von Juda angegeben. Das Erdbeben sagte Amos voraus /2,13-16/. Wann es stattfand ist nicht bekannt.)

**Einleitende
Gerichtsankündigung
über die Heiden und
das ausserwählte Volk**

²Er sprach:
der Herr brüllt von Sion her.
Aus Jerusalem dröhnt seine Stimme.
Da trauern die Triften der Hirten.
Der Gipfel des Karmel verdorrt. (Zuerst weissagt der Prophet drei heidnischen Völkern das Strafgericht, dann

<p>³haec dicit Dominus super tribus sceleribus Damasci et super quatuor non convertam eum eo quod trituraverint in plaustris ferreis Galaad</p>	<p>ravnoga zakona, dok će Judi i Izraelu govoriti na drugi način.)³⁸</p> <p>³Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Damaska, za četiri ne ću mu oprostiti: Jer su vrhli Galaad gvozdenom branom,* ('Za tri opačine Damaska, za četiri', tj. za mnogobrojne opačine. Usp. sa Mudr. 6,16; 30,15 i dalje.)³⁹</p>	<p>vih grijeha protiv naravnoga zakona, dok će Judi i Izraelu govoriti na drugi način.)</p> <p>³Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Damaska, za četiri ne ću mu oprostiti: Zato što su vrhli Galaad gvozdenom branom,* ('Za tri opačine Damaska, za četiri', tj. za mnogobrojne opačine. Usp. sa Mudr. 6,16; 30,15 i dalje.)</p>	<p>drei blutsverwandten Stämmen, sowie dem Brudervolk Juda, zuletzt ganz unerwartet seinen Zuhörern, den Bewohnern des Nordreiches. Das Kommen Gottes zum Gericht wird oft unter dem Bilde gewaltiger Naturerscheinungen dargestellt. Das Rollen und Brüllen des Donners, des Sturmes und des Erdbebens wird dann bildlich »Stimme Gottes« genannt /vgl. Ps 29 /28/,5ff.; Ri 5,4; 1 Sam 7,10; Js 2,1-19 u.ö./ Got erscheint von sion aus, seinem irdischen Wohnsitz im Tempel /vgl. Js 6,1ff.; 8,18 u.ö./ Der Karmel, am Südwestrand der Esdrelebene, ist das walddreichste Gebirge Palästinas. V. 2 gibt das Thema des ganzen Buches an und steht mit Recht gleichsam als motto an der Spitze. Amos ist berufen, das Gericht Gottes zu predigen.)</p> <p>Über die heidnischen Nachbarvölker. Über die Syrer.⁶⁹</p> <p>³So spricht der Herr: »Ob dreier Frevel Damaskus', Ob vierer will ich's nicht wenden: Weil mit eisernen Schlitten sie Galaad droschen, (Der Sinn des auch sonst vorkommenden Zahlenspruchs /vgl. Jer 36,23; Js 17,6; Spr 6,16 u.ö./ ist: wegen der zahlreichen Frevel. Man fuhr mit dem Dreschschlitten, der aus Holzbrettern bestand, unter denen spitze Steine oder Eisenstückeangebrachtwaren, über das auf der Tenne ausgebreitete Getreide. Es gab auch Dreschwagen, die auf Walzen über das Getreide gezogen wurden. Die Anwendung sol-</p>
--	--	--	--

			cher Maschinen im Kriege gegen gefangene und gefallene Feinde stellte eine unerhörte Grausamkeit dar /vgl. 2 Sm 12.31/). Galaad bedeutet das Ostjordanland.
<p>⁴et mittam ignem in domum Azahel et devorabit domos Benadad</p>	<p>⁴bacit ću oganj u kuću Hazaelovu, da proždere tvrđave Benadadove.* (Hazael i Benadad ovdje označuju cijelu dinastiju sirskih kraljeva.⁴⁰ Usp. 4 Kralj. 8,7-15 i Kralj. 10; 12; 13.)</p>	<p>⁴bacit ću oganj u Hazaelovu kuću, da proždere Benadadove tvrđe.* (Hazael i Benadad ovdje označuju cijelu dinastiju sirskih kraljeva. Usp. 4 Kralj. 8,7-15 i Kralj. 10; 12; 13.)</p>	<p>⁴Werf ich Feuer in Hazael's Haus Dass es fresse Benadad's Burgen. (Hazael bestieg zur Zeit Jorams von Israel /853-842/ den Thron von Syrien /4 Kg 8,7-15/. Er kämpfte erfolgreich gegen das Nordreich unter Jehu /842-815/ und Joachaz /814-798/. Unter Joas von Juda /836-797/ nahm er Geth weg und zog gegen Jerusalem /4 Kg 10; 12; 13/. Sein Nachfolger Benadad III. wurde aber von den israelitischen Königen Joas /798 bis 783/ und Jeroboam II. /783-743/ besiegt. Hazael und Benadad bezeichnen hier die ganze Dynastie der syrischen Könige.</p>
<p>⁵et conteram vectem Damasci et disperdam habitorem de campo Idoli et tenentem sceptrum de domo Voluptatis et transferetur populus Syriae Cyrenen dicit Dominus</p>	<p>⁵Polomit ću prijevornicu Damasku. Utamanit ću stanovnike u dolini grijeha zajedno s nosiocima žezla iz kuće raskošne. Narod Aramski mora putovati u Kir!« Gospod je to rekao.</p>	<p>⁵Polomit ću prijevornicu Damaska. Utamanit ću stanovnike u dolini grijeha zajedno s nosiocima žezla iz raskošne kuće. Aramski narod mora putovati u Kir!« Gospod je to rekao.</p>	<p>⁵ Ich zerbreche Damascus den Riegel. Ich vertilge des Sündental's Bürger Samt den Zepterträgern vom Lufthaus. Arams Volk muss wandern nach Kir« –Der Herr hat's gesprochen.– (»Sündental« /Bikat-Aven/ ist wahrscheinlich ein symbolischer Name für Damaskus, während das »Lufthaus« /Bet-Eden –assy. Bit-adini/ eine Stadt in Nordsyrien bezeichnet. Zu Kir vgl. 4 Kg 16,9.)</p>
<p>⁶haec dicit Dominus super tribus sceleribus Gazae et super quattuor</p>	<p>⁶Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Gaze, za četiri ne ću joj opro-</p>	<p>⁶Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Gaze, za četiri ne ću joj opro-</p>	<p>Über die Philister ⁶So spricht der Herr: »Ob dreier Frevler von Gaza,</p>

non convertam eum eo quod transtulerit captivitatem perfectam ut concluderet eam in Idumea	stiti: Jer su ih do posljednjega čovjeka sve odveli, da ih prodaju Edomu,	stiti: Zato što su ih do posljednjega čovjeka sve odveli, da ih prodaju Edomu,	Ob vierer will ich's nicht wenden: Weil bis zum letzten Mann sie alle hinweggeführt, sie zu verkaufen an Edom, (Vgl. 2 Chr 28,18)
⁷ et mittam ignem in murum Gazae et devorabit aedes eius	⁷ Bacit ću oganj u zidove Gazi, da proždere tvrđave njezine.	⁷ bacit ću oganj u zidove Gaze, da proždere njezine tvrđave.	⁷ Werf ich Feuer in Gazas Mauern, dass seine Burgen es fresse. (Gaza, Azot /Asdod/, Askalon und Akaron waren berühmte Philisterstädte.)
⁸ et disperdam habitatorem de Azoto et tenentem sceptrum de Ascalone et convertam manum meam super Accaron et peribunt reliqui Philistinorum dicit Dominus Deus	⁸ Utamanit ću stanovnike u Azotu zajedno s nosiocima žezla iz Askalona. Pružit ću ruku protiv Akaronu. ⁴¹ Ostatak Filistejaca izginut će.« Svemogućí Gospod je to rekao.	⁸ Utamanit ću stanovnike u Azotu zajedno s nosiocima žezla iz Askalona. Pružit ću ruku protiv Akaronu. Ostatak Filistejaca izginut će.« Svemogućí Gospod je to rekao.	⁸ Ich vertilge die Bürger von Azot samt Askalons Zepterträgern Gen Askalon reck ich den Arm. Der Rest der Philister kommt um«. –Der allmächtige Herr hat's gesprochen.–
			Über die Phönizier
⁹ haec dicit Dominus super tribus sceleribus Tyri et super quattuor non convertam eum eo quod concluderint captivitatem perfectam in Idumea et non sint recordati foederis fratrum	⁹ Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Tira, za četiri ne ću mu oprostiti: Jer ih je do posljednjega čovjeka sve izručio Edomu, ne misleći na savez bratski,	⁹ Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Tira, za četiri ne ću mu oprostiti: Zato što ih je do posljednjega čovjeka sve izručio Edomu, ne misleći na bratski savez,	⁹ So spricht der Herr: »Ob dreier Frevel von Tyrus, Ob vierer will ich's nicht wenden: Weil sie zum letzten Mann sie alle ausgeliefert an Edom, Nicht denkend des Bruderbundes, (Unter dem »Bruderbund« ist wohl der Vertrag zwischen Hiram und Salomon /3 Kg 5,15ff./ zu verstehen.)
¹⁰ et emittam ignem in murum Tyri et devorabit aedes eius	¹⁰ bacit ću oganj u zidove Tiru, da proždere tvrđave njegove.«	¹⁰ bacit ću oganj u zidove Tira, da proždere njegove tvrđave.«	¹⁰ Werf ich Feuer in Tyrus' Mauern, Dass seine Burgen es fresse.«

<p>¹¹haec dicit Dominus super tribus sceleribus Edom et super quattuor non convertam eum eo quod persecutus sit in gladio fratrem suum et violaverit misericordiam eius et tenuerit ultra furorem suum et indignationem suam servaverit usque in finem</p>	<p>¹¹Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Edoma, za četiri ne ću mu oprostiti: Jer je progonio brata svojega mačem, ugušio sažaljenje, svoju jarost jednako čvrsto držao, gnjev svoj uvijek ćuvao,</p>	<p>¹¹Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Edoma, za četiri ne ću mu oprostiti: Zato što je progonio svojega brata mačem, ugušio sažaljenje, svoju jarost jednako čvrsto držao, svoj gnjev uvijek ćuvao,</p>	<p>Über die Edomiter</p> <p>¹¹So spricht der Herr: »Ob dreier Frevel von Edom, Ob vierer will ich's nicht wenden: Weil mit dem Schwert es den Bruder verfolgte, Das Mitleid erstickte, Seinen Grimm ewig festhielt, Seinen Groll stets bewahrte, (Der Bruder ist Jakob. Die Edomiter waren die Nachkommen Esaus. Sie standen in beständiger Fehde mit den Israeliten /Nm 20.18-21; Ri 11,17; 1 Sm 14,47; 2 Sm 8,13f. u.ö.)</p>
<p>¹²mittam ignem in Theman et devorabit aedes Bosrae</p>	<p>¹²bacit ću oganj u Theman, da proždere tvrđave u Bosri.«</p>	<p>¹²bacit ću oganj u Theman, da proždere tvrđave u Bosri.«</p>	<p>¹²Werf ich Feuer nach Theman, Dass es fresse die Burge von Bosra.« (Theman, der vornehmste Stamm /Gn 26,15; Ez 25,13/ steht für das ganze Volk /Abd 9; Hab 3,3/. Bosra, eine Hauptstadt der Edomiter, ist das heutige Buseire im Südosten des Toten Meeres.)</p>
<p>¹³haec dicit Dominus super tribus sceleribus filiorum Ammon et super quattuor non convertam eum eo quod dissecuerit praegnantes Galaad ad dilatandum terminum suum</p>	<p>¹³Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Amonaca, za četiri ne ću im oprostiti: Jer su parali trudne žene u Galaadu, da rašire zemlju svoju,</p>	<p>¹³Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Amonaca, za četiri ne ću im oprostiti: Zato što su parali trudne žene u Galaadu, da rašire svoju zemlju,</p>	<p>Über die Ammoniter</p> <p>¹³So spricht der Herr: »Ob dreier Frevel der Ammoniter, Ob vierer will ich's nicht wenden: Weil sie Galaads Schwangere aufgeschlitzt, Ihr Land zu erweitern, (Die Ammoniter und Moabiter sind Nachkommen Lots /Gn 19,30ff./ Die gleiche furchtbare Bluttat beging Hazael /4Kg 8,12; 10,32/.)</p>

<p>¹⁴et succendam ignem in muro Rabbae et devorabit aedes eius in ululatu in die belli et in turbine in die commotionis</p>	<p>¹⁴stavit ću oganj na zidove Rabi, da proždere stanovnike njegove s vikom u dan boja,⁴² s burom u dan vihora.</p>	<p>¹⁴stavit ću oganj na zidove Rabe, da proždere njegove stanovnike s vikom u dan boja, s burom u dan vihora.</p>	<p>¹⁴Lege ich Feuer an Rabbas Mauern, Dass seine Burgen es fresse Beim Schlachtruf am Tage des Kampfes, Beim Sturmwind am Tage des Wetters. (Rabba /Rabbat-Ammon/ lag an einem Quellfluss des Jabok. Es ist das heutige Amman.)</p>
<p>¹⁵et ibit Melchom in captivitate ipse et principes eius simul dicit Dominus</p>	<p>¹⁵Tada će kralj njihov otići u ropstvo zajedno sa knezovima svojim.« Gospod je to rekao.</p>	<p>¹⁵Tada će njihov kralj otići u ropstvo zajedno sa svojim knezovima.« Gospod je to rekao.</p>	<p>¹⁵Da wandert gefangen ihr König fort Mitsamt seiner Fürsten ...« –Der Herr hat’s gesprochen.–</p>
<p>VUL Amos 2:1 haec dicit Dominus super tribus sceleribus Moab et super quattuor non convertam eum eo quod incenderit ossa regis Idu-mae usque ad cinerem</p>	<p>GLAVA 2. <i>O kazni nad Moabom, Judom i Izraelom</i> ¹Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Moaba, za četiri ne ću mu oprostiti. Jer je u kreč sažegao kosti kralja iz Edoma,* (Sveto Pismo ništa ne izvješćuje o pogrđenju kostiju edomskoga kralja. Sv. Jeromim misli, da se radi o kostima edomskoga kralja, koji je s Joramom i Jozafatom pošao proti Moapcima /4 Kralj. 3/.)⁴³</p>	<p>O KAZNI NAD MOABOM, JUDOM I IZRAELOM ²¹Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Moaba, za četiri ne ću mu oprostiti. Zato što je u kreč sažegao kosti kralja iz Edoma,* (Sveto Pismo ništa ne izvješćuje o pogrđenju kostiju edomskoga kralja. Sv. Jeromim misli, da se radi o kostima edomskoga kralja, koji je s Joramom i Jozafatom pošao proti Moapcima /4 Kralj. 3/.)</p>	<p>Über die Moabiter ² So spricht der Herr: »Ob dreier Frevel von Moab, Ob vierer will ich’s nicht wenden: Weil es zu Kalk verbrannt Die Gebeine des Königs von Edom, (Die Heilige Schrift berichtet von einer Schändung der Gebeine des Königs von Edom nichts. Hieronymus vermutet, dass es sich um die Gebeine des Edomiterkönigs handelt, der mit Joram und Josaphat gegen die Moabiter zog /4 Kg 3/.)</p>
<p>²et mittam ignem in Moab et devorabit aedes Carioth et morietur in sonitu Moab in clangore tubae</p>	<p>²bacit ću oganj na Moaba, da proždere tvrđave u Kariotu. Moab će poginuti u vrevi bojnoj s vikom i s glasom trube.</p>	<p>²bacit ću oganj na Moaba, da proždere tvrđave u Kariotu. Moab će poginuti u bojnoj vrevi s vikom i s glasom trube.</p>	<p>²Werf ich Feuer nach Moab, Dass es fresse Karioths Burgen. Moab soll sterben im Kampfgetümmel</p>

<p>³et disperdam iudicem de medio eius et omnes principes eius interficiam cum eo dicit Dominus</p>	<p>³Istrijebit ću vladaoca iz sredine njegove i podavit ću s njim sve knezove njegove.« Gospod je to rekao.</p>	<p>³Istrijebit ću vladaoca iz njegove sredine i podavit ću s njim sve njegove knezove.« Gospod je to rekao.</p>	<p>Beim Schlachtruf, beim Schall der Trompete. (Karioth, eine der Hauptstädte Moabs, wird in der Me-sainschrift erwähnt und war der wichtige Sitz des Chamuskultes.) ³ Ich tilge den Herrscher aus seiner Mitte, Und würg mit ihm all seine Fürsten.« –Der Herr hat’s gesprochen.–</p>
<p>⁴haec dicit Dominus super tribus sceleribus Iuda et super quattuor non convertam eum eo quod abiecerint legem Domini et mandata eius non custodierint decepterunt enim eos idola sua post quae abierant patres eorum</p>	<p>⁴Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Jude, za četiri ne ću mu oprostiti. Jer su zabacili zakon Gospodnji, nijesu držali uredaba njegovih, dali su se varati od idola lažnih, kojima su već služili oci njihovi,</p>	<p>⁴Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Jude, za četiri ne ću mu oprostiti. Zato što su zabacili zakon Gospodnji, što nijesu držali njegovih uredaba, što su se dali varati od lažnih idola, kojima su već služili njihovi oci,</p>	<p>Über das auserwählte Volk Über Juda</p> <p>⁴ So spricht der Herr: »Ob dreier Frevel von Juda, Ob vierer will ich’s nicht wenden: Weil des Herren Gesetz sie verworfen, Seine Satzungen nicht befolgt, Von Lügengöttern sich täuschen liessen, Denen schon ihre Väter gedient, (Vom Götzendienst der Väter ist die Rede Jos 24,2 /In Chaldäa/; Ez 23,3.8.19.29 /In Ägypten/; Nm 25,1-3; Am 5,25 /In der Wüste./)</p> <p>⁵Werf ich Feuer nach Juda, Dass es fresse Jerusalems Burgen.«</p>
<p>⁵et mittam ignem in Iuda et devorabit aedes Hierusalem</p>	<p>⁵bacit ću oganj na Judu da proždere tvrđave Jeruzalema.«</p>	<p>⁵bacit ću oganj na Judu da proždere tvrđave Jeruzalema.«</p>	<p>Das frevlerische Treiben Israels</p>
<p>⁶haec dicit Dominus super tribus sceleribus Israhel et super quat-</p>	<p>⁶Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Izraela, za četiri ne ću mu opro-</p>	<p>⁶Ovako veli Gospod: »Za tri opačine Izraela, za četiri ne ću mu opro-</p>	<p>⁶ So spricht der Herr: »Ob dreier Frevel von Israel,</p>

<p>tuor non convertam eum pro eo quod vendiderit argento iustum et pauperem pro calciamentis</p>	<p>stiti. Jer prodaju pravednika za novce, ubogoga za dvoje opanke,</p>	<p>stiti. Zato što prodaju pravednika za novce, ubogoga za dvoje opanke,</p>	<p>Ob vierer will ich's nicht wenden: Weil um Geld sie den Frommen verkaufen, Um ein Paar Sandalen den Armen, (Sie bringen vor Gericht die Frommen für Geld und Geschenke um ihr Recht.)</p>
<p>⁷qui conterunt super pulverem terrae capita pauperum et viam humilium declinant et filius ac pater eius ierunt ad puellam ut violarent nomen sanctum meum</p>	<p>⁷Jer gaze glavu siromasima u prahu zemaljskom, jer potiskuju s puta siromaha, sin i otac trče k sluškinji, da skvrne sveto ime moje,</p>	<p>⁷zato što gaze glavu siromasima u zemaljskom prahu i potiskuju s puta siromaha, zato što sin i otac trče k sluškinji, da skvrne moje sveto ime,</p>	<p>⁷Weil sie das Haupt der Geringen zertreten Im Erdenstaub, Weil sie den Armen vom Wege verdrängen, Zur Dienstmagd laufen Vater und Sohn, Zu entweihn meinen heiligen Namen,</p>
<p>⁸et super vestimentis pigneratis accubuerunt iuxta omne altare et vinum damnatorum bibebant in domo Dei sui</p>	<p>⁸Jer na haljinama zaplijenjenim⁴⁴ leže, kod svakoga žrtvenika, vino oglobljenih piju u kući idola svojih –</p>	<p>⁸zato što leže na zaplijenjenim haljinama kod svakoga žrtvenika, i piju vino oglobljenih u kući svojih idola –</p>	<p>⁸Weil auf gepfändeten Kleidern sie lagern, Neben jedem Altar, Wein vom Bussgeld Bestrafter verzehren im Haus ihrer Götzen (Auf Gewändern, die sie den Armen ungerecht gepfändet haben, halten sie Opfermahlzeiten und trinken dabei Wein der mit ungerechterpressten Bussgeldern gekauft ist.)</p>
<p>⁹ego autem exterminavi Amorem a facie eorum cuius altitudo cedrorum altitudo eius et fortis ipse quasi quercus et contrivi fructum eius desuper et radices eius subter</p>	<p>⁹A ipak sam bio ja, koji je istrijebio ispred vas Amoreje, kojima je visina kao cedara, kojima je jakost kao hrastova. Odozgo sam otrgao plodove, odozdo korijene.</p>	<p>⁹a ipak sam bio ja, koji je istrijebio ispred vas Amoreje, kojima je visina kao cedara, kojima je jakost kao hrastova. Odozgo sam otrgao plodove, odozdo korijene.</p>	<p>Gottes huldvolles Verhalten</p> <p>⁹Und doch bin ich es gewesen, Der vor euch her vertilgte die Amorrhiter, Deren Höhe wie die der Zedern, Deren Stärke wie die der Eichen. Oben riss ich die Früchte ab, Unten die Wurzeln ...</p>

<p>¹⁰ego sum qui ascendere vos feci de terra Aegypti et eduxi vos in deserto quadraginta annis ut possideretis terram Amorreii</p>	<p>¹⁰Ja sam bio, koji vas je izveo iz Egipta, vodio vas u pustinji četrdeset godina, da osvojite zemlju Amoreja.</p>	<p>¹⁰Ja sam bio, koji vas je izveo iz Egipta, vodio vas u pustinji četrdeset godina, da osvojite zemlju Amoreja.</p>	<p>(Die Amorrhiter stehen für Kannaniter, die Bewohner Palästinas. Von ihrer Größe ist Nm 13,33 die Rede. Das Abreißen von Frucht und Wurzel bedeutet die völlige Vernichtung.) ¹⁰Ich bin es gewesen, Der aus Ägypten euch weggeführt, Euch in der Wüste geleitet durch vierzig Jahre, Zu erobern das Amorrhiterland.</p>
<p>¹¹et suscitavi de filiis vestris in prophetas et de iuvenibus vestris nazarenos numquid non ita est filii Israhel dicit Dominus</p>	<p>¹¹Između sinova vaših podizao sam proroke, između mladića vaših nazireje. Nije li tako, djeco Izraelova?« govori Gospod.</p>	<p>¹¹Između vaših sinova podizao sam proroke, između vaših mladića nazireje. Nije li tako, djeco Izraelova?« govori Gospod.</p>	<p>¹¹Aus euren Söhnen hab ich Propheten erweckt, Aus euren Jünglingen Nasiräer. Ist's nicht so, Kinder Israels?«</p>
<p>¹²et propinabatis nazarenis vino et prophetis mandabatis dicentes ne prophetetis</p>	<p>¹²»A vi ste davali nazirejima da piju vino i zapovijedali ste prorocima: 'Ne prorokujte!'« –</p>	<p>¹²»A vi ste davali nazirejima da piju vino i zapovijedali ste prorocima: 'Ne prorokujte!' –</p>	<p>¹²»Doch ihr gabt Wein zu trinken den Naziräern Und befahl den Propheten: 'Weissaget nichts!'</p>
<p>¹³ecce ego stridebo super vos sicut stridet plastrum onustum faeno</p>	<p>¹³evo, zato ću vas svaliti, kao što vršuća kola svaljuju nagnjene snopove.</p>	<p>¹³evo, zato ću vas svaliti, kao što vršuća kola svaljuju nagnjene snopove.</p>	<p>¹³Seht, so will ich euch niederwalzen, Wie der Dreschwagen niederwalzt Die aufgeschütteten Garben.</p>

Heimsuchung und Strafe

<p>¹⁴et peribit fuga a veloce et fortis non obtinebit virtutem suam et robustus non salvabit animam suam</p>	<p>¹⁴Tada nema bijega brzomu, jakima se ne utvrđuje snaga, ratnik se ne spasava.</p>	<p>¹⁴Tada nema bijega brzomu, jakima se ne utvrđuje snaga, ratnik se ne spašava.</p>	<p>¹⁴Da vergeht dem Flinken die Flucht, Den Starken stiehlt nicht Kraft, Der Krieger rettet sich nicht.</p>
<p>¹⁵et tenens arcum non stabit et velox pedibus suis non salvabitur et ascensor equi non salvabit animam suam</p>	<p>¹⁵Strijelac se ne će održati, brzoteča ne može uteći, konjanik se ne može spasiti.</p>	<p>¹⁵Strijelac se ne će održati, brzoteča ne može uteći, konjanik se ne može spasiti.</p>	<p>¹⁵Der Bogenschütze wird nicht bestehen, Der Schnellläufer kann nicht entrinnen, Der Reiter kann sich nicht retten.</p>
<p>¹⁶et robustus corde inter fortes nudus fugiet in die illa dicit Dominus</p>	<p>¹⁶I najhrabriji među junacima gô bježi u onaj dan.« govori Gospod.</p>	<p>¹⁶I najhrabriji među junacima bježi gô u onaj dan.« govori Gospod.</p>	<p>¹⁶Selbst der mutigste unter den Helden – Nackt flieht er an jenem Tage ...« –Spruch des Herrn.– (Selbst der Tapferste wirft Schild und Waffeb ab, um schneller davoneilen zu können.)</p>
<p>^{VUL} Amos 3:1 audite verbum quod locutus est Dominus super vos filii Israhel super omni cognatione quam eduxi de terra Aegypti dicens</p>	<p>GLAVA 3. <i>Prvi kazneni govor: kazna Izraelu; razor Samarije</i></p>	<p>PRVI KAZNENI GOVOR: KAZNA IZRAELA; RAZOR SAMARIJE</p>	<p>Strafreden gegen das Nordreich. Erste Strafrede: Züchtigung Israels; Zerstörung Samarias Die Grösse der Schuld</p>
<p>²tantummodo vos cognovi ex omnibus cognationibus terrae idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras</p>	<p>¹Čujte riječ, koju vam govori Gospod, djeco Izraelova, svemu plemenu, koje sam izveo iz Egipta.* (Ovdje nam prorok osobitom snagom crta grijehe Izraela i Božji sud nad narodom.)⁴⁵</p>	<p>3 ¹Čujte riječ, koju vam govori Gospod, Izraelova djeco, svemu plemenu, koje sam izveo iz Egipta.* (Ovdje nam prorok osobitom snagom crta grijehe Izraela i Božji sud nad narodom.)</p>	<p>3 Hört dies Wort, das der Herr zu euch spricht, Kinder Israels, Zu dem ganzen Geschlecht, das ich hergeführt aus Ägypten:</p>
<p>²tantummodo vos cognovi ex omnibus cognationibus terrae idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras</p>	<p>²»Samo vas izabrao sam između svih naroda zemaljskih. Zato dajem da okajete svu krivnju svoju.«</p>	<p>²»Samo sam vas izabrao između svih zemaljskih naroda. Zato dajem da okajete svu svoju krivnju.«</p>	<p>²»Euch allein habe ich erwählt Aus allen Völkern der Erde.</p>

<p>³numquid ambulabunt duo pariter nisi convernerit eis</p>	<p>³Putuju li dvojica zajedno, a da ne poznaju jedan drugoga?</p>	<p>³Putuju li dvojica zajedno, a da ne poznaju jedan drugoga?</p>	<p>Darum lass ich euch büßen all eure Schuld.«</p> <p>Die Warnung des Propheten</p> <p>³Wandern wohl zweimit-samen, Ohne einander zu kennen? (Früher herrschte zwischen Gott und Israel Freundschaft. Gott wanderte mit seinem Volk, das sein Gesetz befolgte, zusammen. Aber jetzt will er nicht mehr mit ihm gehen d.h. es nicht mehr schützen, da es ihm untreu geworden ist.)</p>
<p>⁴numquid rugiet leo in saltu nisi habuerit praedam numquid dabit catus leonis vocem de cubili suo nisi aliquid adprehenderit</p>	<p>⁴Riče li lav u šumi, a da nema plijena? Daje li glas u spilji, lavić prije nego je što uhvatio?</p>	<p>⁴Riče li lav u šumi, a da nema plijena? Odaje li lavić glas u spilji prije nego je što uhvatio?</p>	<p>⁴Brüllt wohl ein Löwe im Walde, Ohne Beute zu haben? Gibt Laut in der Höhle ein Jungleu, Bevor einen Fang er gemacht? (Das Gericht steht nahe bevor. Vor dem Sprung auf sein Opfer brüllt der Löwe. Der Löwe versinnbildet Gott, der durch seine Weissagungen ankündet, dass die Strafe nahe ist.)</p>
<p>⁵numquid cadet avis in laqueum terrae absque aucupe numquid auferetur laqueus de terra antequam quid ceperit</p>	<p>⁵Pada li ptica u mrežu na zemlju, a da je ne pogodi džilit? Diže li se lovka sa zemlje, a da ne škljocne?</p>	<p>⁵Pada li ptica u mrežu na zemlju, a da je ne pogodi džilit? Diže li se lovka sa zemlje, a da ne škljocne?</p>	<p>⁵Fällt ein Vogel zur Erde ins Netz, ohne dass ihn ein Wurfholz traf? Schnellt die Falle vom Boden empor, Ohne zu schnappen? (Das Strafgericht ist unvermeidlich. Wie der Vogel unvermeidbar ins Netz fällt, wenn ihn das Wurfholz getroffen hat, und die Falle notwendig zuschnappt wenn ein Tier sich darin verfangen hat, so unvermeidlich sicher werden sich auch die Drohwissagungen an Israel erfüllen,</p>

<p>⁶si clanget tuba in civitate et populus non expavescet si erit malum in civitate quod Dominus non fecit</p>	<p>⁶Zatrubili li u gradu tuba, a da se ne uplaše ljudi? Zadesi li nesreća grad, a da je nije učinio Gospod?</p>	<p>⁶Zatrubili li u gradu tuba, a da se ne uplaše ljudi? Zadesi li nesreća grad, a da je nije učinio Gospod?</p>	<p>nachdem es durch seine Frevl den Grund dafür gelegt hat.) ⁶Stösst in der Stadt man in die Trompete, Ohne daß die Leute erschrecken? Trifft ein Unheil die Stadt, Ohne dass der Herr es getan? (Wenn der Prophet seine Mahnungen hören lässt, so steht ein Unheil bevor, das Gott schickt.)</p>
<p>⁷quia non faciet Dominus Deus verbum nisi revelaverit secretum suum ad servos suos prophetas</p>	<p>⁷Ne, svemogući Gospod ne čini ništa, a da ne očituje osnovu svoju slugama svojim: prorocima.</p>	<p>⁷Ne, svemogući Gospod ne čini ništa, a da ne očituje svoju osnovu svojim slugama: prorocima.</p>	<p>⁷Nein, der allmächtige Herr tut nichts, Ohne daß seinen Plan Seinen Knechten er offenbart: den Propheten.</p>
<p>⁸leo rugiet quis non timebit Dominus Deus locutus est quis non prophetabit</p>	<p>⁸Kad rikne lav, tko da se onda ne prepadne? Kad Gospod, Svemogući, progovori, tko da onda ne prorokuje?</p>	<p>⁸Kad rikne lav, tko da se onda ne prepadne? Kad Gospod, Svemogući, progovori, tko da onda ne prorokuje?</p>	<p>⁸Wenn der Löwe brüllt, wer sollte sich da nicht fürchten? Wenn der Herr, der Allmächtige, redet, Wer sollte da nicht prophezeien? (Wenn Gott sein Gericht ankündigt, kann der Prophet nicht schweigen.)</p>
<p>Zeugen der Sünden Israels</p>			
<p>⁹auditum facite in aedibus Azoti et in aedibus terrae Aegypti et dicite congregamini super montes Samariae et videte insanias multas in medio eius et calumniam patientes in penitribilibus eius</p>	<p>⁹Oglasite po tvrđavama u Azotu, po tvrđavama u zemlji egipatskoj! Recite: »Saberite se na visinama Samarije! Gledajte divljanje u njoj, nasilja u njoj!⁴⁶</p>	<p>⁹Oglasite po tvrđavama u Azotu, po tvrđavama u egipatskoj zemlji! Recite: »Saberite se na visinama Samarije! Gledajte divljanje u njoj, nasilja u njoj</p>	<p>⁹Ruft es aus in den Burgen von Azot, In den Burgen im Lande Ägypten! Sprecht: Kommt zusammen auf Samarias Höhn! Schaut das wilde Treiben darin, die Bedrückungen in seinem Inneren!</p>
<p>¹⁰et nescierunt facere rectum dicit Dominus</p>	<p>¹⁰Zaboravili su činiti pravo«, govori Gospod.</p>	<p>¹⁰Zaboravili su činiti pravo«, govori Gospod.</p>	<p>¹⁰Sie haben verlernt, das Rechte zu tun«,</p>

thesaurizantes iniquitatem et rapinas in aedibus suis	»Gomilaju opačinu i krvavo djelo u palačama svojim.«	»Gomilaju opačinu i krvavo djelo u svojim palačama.«	– Spruch des Herren – »Sie häufen Frevel und Bluttat an In ihren Palästen«
¹¹ propterea haec dicit Dominus Deustribulabitur et circumietur terra et detrahetur ex te fortitudo tua et diripientur aedes tuae	¹¹ »Zato«, ovako veli svemogući Gospod, »neprijatelj će unaokolo opustošiti zemlju i s tebe će svući krasotu tvoju. Tvrđave tvoje bit će oplijenjene.«	¹¹ »Zato«, ovako veli svemogući Gospod, »neprijatelj će unaokolo opustošiti zemlju i s tebe će svući tvoju krasotu. Tvrđave će ti biti oplijenjene.«	¹¹ »Drum«, so spricht der allmächtige Herr, »Wird ringsum der Feind verwüsten das Land Und deiner Pracht dich entkleiden. Deine Burge werden geplündert.«
¹² haec dicit Dominus quomodo si eruat pastor de ore leonis duocura aut extremum auriculae sic eruentur filii Israhel qui habitant in Samaria in plaga lectuli et in Damasco grabatti	¹² Ovako veli Gospod: »Kao kad pastir istrgne iz čeljusti lavu dvije koštice ili samo jagodicu od uha: tako će se izbaviti samo malo od sinova Izraelovih, koji sjede u Samariji na čipkama divana i na jastucima iz Damaska.«	¹² Ovako veli Gospod: »Kao kad pastir istrgne lavu iz čeljusti dvije koštice ili samo jagodicu od uha: tako će se izbaviti samo malo od Izraelovih sinova, koji sjede u Samariji na čipkama ležaja i na jastucima iz Damaska.«	¹² So spricht der Herr: »Wie der Hirt aus dem Rachen des Löwen Zwei Beinchen bloss rettet Oder ein Ohrläpchen nur: So werden nur wenige sich retten, Von Israels Söhnen, Sie sitzen in Samaria Auf den Kanten des Lotterbetts und auf Damaskuspolstern.« (Nur wenige von den Reichen, verweichlichten Israeliten werden sich retten.)
¹³ audite et contestamini in domo Iacob dicit Dominus Deus exercituum	¹³ »Čujte i posvjedočite kući Jakovljevoj!« govori svemogući Gospod, Bog nad vojskama.	¹³ »Čujte i posvjedočite Jakovljevoj kući!« govori svemogući Gospod, Bog nad vojskama.	¹³ »Hört und bezeugt es dem Hause Jakob!« – Spruch des allmächtigen Herrn, des Gottes der Heerscharen. –
¹⁴ quia in die cum visitare coepero praevariationes Israhel super eum visitabo et super	¹⁴ »Zaista, kad kaznim opačine Izraelove, tad ću kazniti i žrtvenike u Bethelu. Odbit će se ro-	¹⁴ »Zaista, kad kaznim Izraelove opačine, tad ću kazniti i žrtvenike u Bethelu. Odbit će se ro-	¹⁴ Wahrlich, wenn ich Israels Frevel bestrafe, Dann bestrafe ich auch Bethels Altäre.
			Ankündigung der Zerstörung Samarias Zerstörung der Altäre Bethels und der Paläste

<p>altaria Bethel et amputabuntur cornua altaris et cadent in terram</p>	<p>govi žrtveniku, i oni će pasti na zemlju.</p>	<p>govi žrtveniku, i oni će pasti na zemlju.</p>	<p>Abschlagen wird man die Hörner des Altars, und sie werden zu Boden fallen. (In Bethel hatte Jeroboam eine ungesetzliche Kultstätte errichtet. An die Hörner wurde das Blut der Opfer gestrichen. Sie galten als besonders heilig. Wurden sie abgeschlagen, so wurde der Altar entweiht.)</p>
<p>¹⁵et percutiam domum hiemalem cum domo aestiva et peribunt domus eburneae et dissipabuntur aedes multae dicit Dominus</p>	<p>¹⁵Razorit će zimnu kuću i ljetnu kuću, propast će kuće od slonove kosti, nestat će mnogih palača.« govori Gospod.</p>	<p>¹⁵Razorit će zimsku i ljetnu kuću, propast će kuće od slonove kosti, nestat će mnogih palača.« govori Gospod.</p>	<p>¹⁵Zertrümmern will ich das Winterhaus samt dem Sommerhaus Zugrunde gehn, werden die Elfenbeinhäuser, Verschwinden die vielen Paläste«, – Spruch des Herrn. – (Die »Elfenbeinhäuser« waren mit Elfenbein ausgelegt.)</p>
	<p>GLAVA 4. <i>Drugi kazneni govor: prijetnje poglavarima u Izraelu</i></p>	<p>DRUGI KAZNENI GOVOR: PRIJETNJE POGLAVARIMA U IZRAELU</p>	<p>Zweite Strafrede: Verschärfte Mahnungen, besonders an die führenden Kreise Die genußsüchtigen Fürsten</p>
<p>^{VUL} Amos 4:1 audite verbum hoc vaccae pingues quae estis in monte Samariae quae calumniam facitis egenis et confringitis pauperes quae dicitis dominis vestris adferte et bibemus</p>	<p>¹Čujte ovu riječ, krave bazanske, koje ste u gori samarijskoj,⁴⁷ koje tlačite uboge, satirete siromah! Govorite gospodarima svojim: »Donesite da pijemo!«* (Bazanske su krave gojne radi dobre paše u Bazanu. Ovdje se pod kravama misli na bogate, mekoputne i razuzdane žene, koje ne žive nimalo drukčijim životom od života svojih knezova.)</p>	<p>⁴Čujte ovu riječ, krave bazanske, koje ste u samarijskoj gori, koje tlačite uboge, satirete siromah! Govorite svojim gospodarima: »Donesite da pijemo!«* (Bazanske su krave gojne radi dobre paše u Bazanu. Ovdje se pod kravama misli na bogate, mekoputne i razuzdane žene, koje ne žive nimalo drukčijim životom od života svojih knezova.)</p>	<p>⁴Hört dies Wort, Ihr üppigen Fürsten auf dem Berg Samaria, Die ihr bedrückt die Armen, vergewaltigt die Kleinen! Ihr sagt zu ihren Gebieten: »Schafft her, dass wir zechen!«</p>
<p>²iravit Dominus Deus in sancto suo quia ecce dies venient super vos et levabunt vos in con-</p>	<p>²Svetošću svojom zakleo se je svemogući Gospod: »Evo doći će na vas dani, kad će vas od-</p>	<p>²Svojom svetošću se zakleo svemogući Gospod: »Evo doći će na vas dani, kad će vas od-</p>	<p>²Bei seiner Heiligkeit hat der allmächtige Herr es geschworen: »Siehe,</p>

tis et reliquias vestras in ollis ferventibus	odvućikukama, posljednji ostatak vaš udicama ribarskim.	vući kukama, posljednji vaš ostatak ribarskim udicama.	Tage werden über euch kommen, Da man euch fortschleppt mit Haken, Mit Fischerangeln euren letzten Rest (Die Bilder bezeichnen die grausame Art der Wegführung.)
³ et per aperturas exhibitis altera contra alteram et proiciemini in Armon dicit Dominus	³ Kroz prolome ćete izaći, svaka napremase. Gonit će vas k Armonu«, govori Gospod.	³ Kroz prolome ćete izaći, svaka napremase. Gonit će vas k Armonu«, govori Gospod.	³ Durch die Breschen zieht ihr hinaus, Einer am andern. Zum Armon trieb man euch hin«, – Spruch des Herrn. – (Die Bedeutung des Wortes Armon ist unsicher. Manche Schrifteklärer sehen darin Armenien; andere lesen Hermon. Im letzteren Fall wäre die Richtung angegeben, wohin man die Fürsten abführt.)
⁴ venite ad Bethel et impie agite ad Galgalam et multiplicare praeavariationem et offerre mane victimas vestras tribus diebus decimas vestras	⁴ »Idite samo u Bethel i griješite, u Galgalu, griješite još više! Prinosite svako jutro žrtve zaklanice svoje, desetine svoje svakoga trećeg dana!	⁴ »Idite samo u Bethel i griješite, u Galgalu, griješite još više! Prinosite svako jutro svoje žrtve zaklanice, svoje desetine svakoga trećeg dana!	Gegen die Opferstätten in Bethel und Galgala ⁴ Geht nur nach Bethel und sündigt, Nach Galgala, sündigt noch mehr! Bringt jeden Morgen eure Schlachtopfer dar, Eure Zehnten alle drei Tage! (Nachdem der Prophet den Israeliten ihr furchtbares Los vorausgesagt hat, fordert er sie in herbem Spott auf, sich jetzt nur noch eifriger dem ungesetzlichen und vom Götzendienst durchseuchten Kult in Bethel und Galgala hinzugeben.) Galgala, in Israel durch den Jordanübergang und die Beschneidung hochberühmt, wurde später ein verbotener Kultort des Nordreiches /vgl. Os 4,15; 9,15; 12,12/. Nicht bloss al-

<p>⁵et sacrificate de fermentato laudem et vocate voluntarias oblationes et adnuntiate sic enim voluistis filii Israhel dicit Dominus Deus</p>	<p>⁵I kvasan kruh prinosite kao žrtvu zahvalnu! Glasno pozivajte na darove dragovoljne! Jer je vama tako milo, sinovi Izraelovi«, govori svemogućí Gospod.</p>	<p>⁵I kvasan kruh prinosite kao zahvalnu žrtvu! Glasno pozivajte na dragovoljne darove! Jer vam je tako milo, Izraelovi sinovi«, govori svemogućí Gospod.</p>	<p>le drei Jahre /Dt 14,28; 26, 12/, sondern alle drei Tage sollen sie ihre Zehnten darbringen. Nicht bloss Ungesäuertes, das allein zum Gottesdienst gebraucht werden durfte /Lv 2,11f./, sondern auch Gesäuertes sollen sie opfern.)</p> <p>⁵Selbst gesäuertes Brot bringt als Dankopfer dar! Laut fordert auf zu freiwilligen Gaben! So liebt ihr es ja, Israels Söhne«, – Spruch des allmächtigen Herrn. –</p>
<p>⁶unde et ego dedi vobis stuporem dentium in cunctis urbibus vestris et indigentiam panum in omnibus locis vestris et non estis reversi ad me dicit Dominus</p>	<p>⁶»Poslao sam vam glad u svim gradovima vašim i nestašicu kruha u svim mjestima vašim: ali se vi ne obratiste k meni!« govori Gospod.</p>	<p>⁶»Poslao sam vam glad u svim vašim gradovima i nestašicu kruha u svim vašim mjestima: ali se vi ne obratiste k meni!« govori Gospod.</p>	<p>⁶Ich habe euch Hungersnöte geschickt in all euren Städten, und Mangell an Brot in in all euren Orten – Doch habt ihr euch nicht bekehrt zu mir!« – Spruch des Herrn. –</p>
<p>⁷ego quoque prohibui a vobis imbrem cum adhuc tres menses superessent usque ad messem et plui super civitatem unam et super civitatem alteram non plui pars una conpluta est et pars super quam non plui aruit</p>	<p>⁷»Ustegao sam vam dažd tri mjeseca pred žetvu, pustio sam dažd na jedan grad, a na drugi nijesam, jedno se je polje nakvasilo, drugo se je posušilo, kojemu nijesam poslao dažda,</p>	<p>⁷»Ustegao sam vam dažd tri mjeseca pred žetvu, pustio sam dažd na jedan grad, a na drugi nijesam, jedno se je polje nakvasilo, drugo se je posušilo, kojemu nijesam poslao dažda,</p>	<p>⁷Ich habe euch den Regen verweigert drei Monate vor der Ernte. Auf die eine Stadt ließ ich regnen, doch auf die andere nicht – Das eine Feld erhielt Feuchte, doch das andere verdorrte, dem ich nicht Regen geschickt –</p>
<p>⁸et venerunt duae et tres civitates ad civitatem unam ut biberent aquam et non sunt satiatae et non redistis ad me dicit Dominus</p>	<p>⁸dva, tri grada klecajući došla su u drugi grad da se napiju vode, i nijesu se nasitila – ali se vi ne obratiste k meni!« govori Gospod.</p>	<p>⁸dva, tri grada klecajući došla su u drugi grad da se napiju vode, i nijesu utažila žed – ali se vi ne obratiste k meni!« govori Gospod.</p>	<p>⁸Zwei, drei Städte kamen wankend zu einer anderen Stadt, um Wasser zu trinken und wurden nicht satt – Doch habt ihr euch nicht bekehrt zu mir!« – Spruch des Herrn.</p>

<p>⁹percussi vos in vento urente et in aurugine multitudinem hortorum vestrorum et vinearum vestrarum oliveta vestra et ficeta vestra comedit eruca et non redistis ad me dicit Dominus</p>	<p>⁹»Udario sam vas sušom i medljikom, vrtove sam i vinograde vaše opustošio, smokve i masline vaše izjeli su skakavci: ali se vi ne obratiste k meni!« govori Gospod.</p>	<p>⁹»Udario sam vas sušom i medljikom, vaše vrtove sam i vinograde opustošio, smokve i masline izjeli su skakavci: ali se vi ne obratiste k meni!« govori Gospod.</p>	<p>⁹Ich habe euch mit Kornbrand geschlagen und Meltau –, Ich habe eure Gärten und Weinberge verwüstet – Eure Feigen – und Ölbäume fraßen die Heuschrecken ab –: Doch habt ihr euch nicht bekehrt zu mir!« – Spruch des Herrn.</p>
<p>¹⁰misi in vos mortem in via Aegypti percussi in gladio iuvenes vestros usque ad captivitatem equorum vestrorum et ascendere feci putredinem castrorum vestrorum in nares vestras et non redistis ad me dicit Dominus</p>	<p>¹⁰»Poslao sam vam kugu kao proti Egiptu, pobio sam mačem mlade ljude vaše zajedno s pristalim konjima vašim, pun gnjeva na vas pustio sam da ognjem izgori tabor vaš, ali se vi ne obratiste k meni!« govori Gospod.</p>	<p>¹⁰»Poslao sam vam kugu kao proti Egiptu, pobio sam mačem vaše mlade ljude zajedno s vašim pristalim konjima, pun gnjeva na vas pustio sam da ognjem izgori vaš tabor, ali se vi ne obratiste k meni!« govori Gospod.</p>	<p>¹⁰Ich habe euch eine Pest gesandt wie gegen Ägypten – Ich habe mit dem Schwert eure jungen Männer geschlagen mit-samt euren schmucken Rossen – Euer Lager liess ich in Feuer aufgehen voll Zorn über euch – Doch habt ihr euch nicht bekehrt zu mir!« – Spruch des Herrn.</p>
<p>¹¹subverti vos sicut subvertit Deus Sodomam et Gomorram et facti estis quasi torris rap-tus de incendio et non redistis ad me dicit Dominus</p>	<p>¹¹Učinio sam u vas puštoš kao Bog u Sodomi i Gomori, bili ste kao glavnja, što se istrgnula iz ognja: ali se vi ne obratiste k meni!« govori Gospod.</p>	<p>¹¹Učinio sam u vas puštoš kao Bog u Sodomi i Gomori, bili ste kao glavnja, što se istrgnula iz ognja: ali se vi ne obratiste k meni!« govori Gospod.</p>	<p>¹¹»Ich habe bei euch Verwüstungenangerichtet wie Gott in Sodoma und Gomorra – Ihr glichet dem Scheit, das man dem Feuer entriss – Doch habt ihr euch nicht bekehrt zu mir!« – Spruch des Herrn.</p>
<p>¹²quapropter haec faciam tibi Israhel postquam autem haec fecero tibi praeparare in occursum Dei tui Israhel</p>	<p>¹²»Zato ću ti sad, Izraele, tako učiniti; zato, jer ću ti tako učiniti, pripravi se, Izraele, da izadeš ususret Bogu svojemu!«</p>	<p>¹²»Zato ću ti sad, Izraele, tako učiniti; zato, jer ću ti tako učiniti, pripravi se, Izraele, da izadeš ususret svojemu Bogu!«</p>	<p>Ankündigung des Strafgerichtes</p> <p>¹²Drum will ich nun, Israel, so an dir tun ... – – Drum, weil ich so an dir tue, mach dich bereit, Israel, entgegen-zugehen deinem Gott!«</p>

<p>¹³quia ecce formans montes et creans ventum et adnuntians homini eloquium suum faciens matutinam nebulam et gradens super excelsa terrae Dominus Deus exercituum nomen eius</p>	<p>¹³Jer evo: koji pravi gore, stvara vjetar i očituje misli ljudi, koji čini zoru i tamu i hodi po visinama zemaljskim: »Gospod, Bog nad vojskama« ime je njegovo! (Na koncu ovog retka trebalo bi čitati 5,3 i dalje, šte ne spada onamo, gdje stoji.)⁴⁸</p>	<p>¹³Jer evo: koji pravi gore, stvara vjetar i očituje misli ljudi, koji čini zoru i tamu i hodi po zemaljskim visinama: »Gospod, Bog nad vojskama« je njegovo ime!* (Na koncu ovog retka trebalo bi čitati 5,3 i dalje, što ne spada onamo, gdje stoji.)</p>	<p>(Nachdem sich Israel trotz der vielen Heimsuchungen nicht bekehrt hat, soll es sich jetzt, so fordert es der Prophet voll Sarkasmus auf, bereit machen den Schlag, der ihm droht, abzuwehren. Es wird aber dem Strafgericht nicht entfliehen können, da der allmächtige Gott sein Feind ist.)</p>
	<p>GLAVA 5. <i>Treći kazneni govor: Izraelovo tvrdoglavstvo i neizbježiva kazna.</i></p>	<p>TREĆI KAZNENI GOVOR: IZRAELOVO TVRDOGLAVSTVO I NEIZBJEŽIVA KAZNA</p>	<p>¹³Denn sieh: Der die Berge bildet, den Wind erschafft und kundtut der Menschen Gedanken, – Der Morgenröte und Dunkelheit macht und hinschreitet über die Höhen der Erde – »Herr, Gott der Heerscharen«, ist sein Name! –</p> <p>Dritte Strafrede: Israels hartnäckige Verstocktheit und unentrinnbare Strafe. Klagelied über Israel</p>
<p>^{VUL} Amos 5:1 audite verbum istud quod ego levo super vos plancum domus Israel cecidit non adiciet ut resurgat</p>	<p>¹Čujte ovu pjesmu, koju vam kao tužaljku započinjem, kućo Izraelova! (Ove prorokove opomene sastavljene su u obliku tužaljke radi grijeha Izraelove djevojke i radi kazne, koja joj prijete. Izraelova djevojka znači čitav izraelski narod.)⁴⁹</p>	<p>⁵ ¹Čujte ovu pjesmu, koju vam kao tužaljku započinjem, Izraelov dome!* (Ove prorokove opomene sastavljene su u obliku tužaljke radi grijeha Izraelove djevojke i radi kazne, koja joj prijete. Izraelova djevojka znači čitav izraelski narod.)</p>	<p>⁵ Hört dies Lied, das ich als Trauerlied über euch anstimme, Haus Israel!</p>
<p>²virgo Israel proiecta est in terram suam non est qui suscitet eam</p>	<p>²Pade djevojka Izraelova,⁵⁰ ne diže se više, izvaljena je na zemlji svojoj, nitko je ne pridize.</p>	<p>²Pade Izraelova djevojka, ne diže se, izvaljena je na zemlji, nitko je ne pridize.</p>	<p>²Die Jungfrau Israel fiel, Erhebt sich nicht wieder – Ist hingestreckt auf ihr Land, Aufhilft ihr niemand ...</p>
<p>³quia haec dicit Dominus Deus urbs de qua</p>	<p>³Jer ovako veli svemogućí Gospod: »Grad,</p>	<p>³Jer ovako veli svemogućí Gospod: »Grad,</p>	<p>³Denn also spricht der allmächtige Herr:</p>

egrediebantur mille relinquentur in ea centum et de qua egrediebantur centum relinquentur in ea decem in domo Israhel	koji je pošao u boj s tisuću, održa samo stotinu, a koji je pošao u boj sa stotinu, održa samo deset.« Za kuću Izraelovu!	koji je pošao u boj s tisuću, održa samo stotinu, a koji je pošao u boj sa stotinu, održa samo deset.« Za Izraelovu kuću!	»Die Stadt, die mit tausend ins Feld zog, Behält nur hundert, Und die, die mit hundert ins Feld zog, Behält nur zehn ...«
			Warnung vor falschem Gottesdienst
⁴ quia haec dicit Dominus domui Israhel quaerite me et vivetis	⁴ Jest, ovako veli Gospod kući Izraelovoj: »Tražite me, i živjet ćete!	⁴ Jest, ovako veli Gospod Izraelovoj kući: »Tražite me, i živjet ćete!	⁴ Für Israels Haus! Ja, so spricht der Herr zu Israels Haus: »Sucht mich, so werdet ihr leben!
⁵ et nolite quaerere Bethel et in Galgala nolite intrare et in Bersabee non transibitis quia Galgala captiva ducetur et Bethel erit inutilis	⁵ Ali ne tražite Bethela! Ne idite u Galgalu! Ne polazite u Bersabeju! Jer Galgala odlazi u ropstvo, a Bethel će biti sasvim uništen.	⁵ Ali ne tražite Bethela! Ne idite u Galgalu! Ne polazite u Bersabeju! Jer Galgala odlazi u ropstvo, a Bethel će biti sasvim uništen.	⁵ Doch sucht nicht Bethel auf! Geht nicht nach Galgala! Zieht nicht hinüber nach Bersabee! Denn Galgala wandert gefangen fort, und Bethel wird völlig vernichtet. (Bethel, Galgala und Bersabee waren Stätten des ungesetzlichen Stierdienstes.)
⁶ quaerite Dominum et vivite ne forte conbunatur ut ignis domus Ioseph et devorabit et non erit qui extinguat Bethel	⁶ Tražite Gospoda, i živjet ćete! Inače doći će on na kuću Josipovu s ognjem, što ždere, i nitko ne može gasiti u Bethelu.«	⁶ Tražite Gospoda, i živjet ćete! Inače će doći on na Josipovu kuću s ognjem, što ždere, i nitko ne može gasiti u Bethelu.«	⁶ Sucht den Herrn, so werdet ihr leben! Sonst wird über Josephs Haus er mit Feuer kommen, das frisst, und niemand kann löschen in Bethel.« (Das Haus Joseph ist das Nordeich, das seine hauptsächlichliche Stütze in den von Joseph abstammenden Manassiten und Ephraimiten hatte.)
⁷ qui convertitis in absinthium iudicium et iustitiam in terra relinquitis	⁷ U pelen obraćate pravo i pravednost gazite nogama.	⁷ U pelen obraćate pravo i pravednost gazite nogama.	⁷ In Wermut verkehrt ihr das Recht und tretet mit Füßen Gerechtigkeit.
⁸ facientem Arcturum et Orionem et convertentem in mane tenebras et diem nocte mutantem qui vocat aquas maris	⁸ On, koji je stvorio zvezde Vlašice i Štape, koji pretvara tamu u jutro i dan potamni u noć; On, koji doziva vode	⁸ On, koji je stvorio zvezde Vlašice i Štape, koji pretvara tamu u jutro i dan potamni u noć; On, koji doziva morske	⁸ Er, der das Siebengestirn schuf und den Orion, der Finsternis wandelt zum Morgen und den Tag verdunkelt zur Nacht –

<p>et effundit eas super faciem terrae Dominus nomen eius</p>	<p>morske i izlijeva ih na zemlju: »Gospod« je ime njegovo!</p>	<p>vode i izlijeva ih na zemlju: »Gospod« je njegovo ime!</p>	<p>Er, der die Wasser des Meeres ruft und sie ausgießt über die Erde – Herr ist sein Name.</p>
<p>⁹qui subridet vastitatem super robustum et depopulationem super potentem adfert</p>	<p>⁹On čini da dođe pogibija na jake, da se obori pustoš na tvrđavu.</p>	<p>⁹On čini da dođe pogibija na jake, da se obori pustoš na tvrđavu.</p>	<p>⁹Er läßt Verderben über die Starken kommen, Verwüstung hereinbrechen über die Feste. – (Die »Feste« ist Samaria, die Hauptstadt des Nordreiches.)</p>
<p>Rechtsverdreungen</p>			
<p>¹⁰odio habuerunt in porta corripientem et loquentem perfecte abominati sunt</p>	<p>¹⁰Mrze na onoga, koji govori pravo na vratima, i grde onoga, koji kazuje istinu.</p>	<p>¹⁰Mrze na onoga, koji govori pravo na vratima, i grde onoga, koji kazuje istinu.</p>	<p>¹⁰Sie hassen den, der Recht sprich im Tor, und schmähen den, der die Wahrheit sagt. (Auf dem freien Platz vor dem Stadttor hielt man die Gerichtssitzungen ab.)</p>
<p>¹¹idcirco pro eo quod diripiebatis pauperem et praedam electam tollebatis ab eo domos quadro lapide aedificabitis et non habitabitis in eis vineas amantissimas plantabitis et non bibetis vinum earum</p>	<p>¹¹Zato, što nogama gazite siromaha i podižete od njega daće žita, možete graditi kuće od tesana kamena, ali ne ćete nikada stanovati u njima; možete sebi saditi krasne vinograde, ali ne ćete nikada piti vina iz njih!</p>	<p>¹¹Zato, što nogama gazite siromaha i podižete od njega daće žita, možete graditi kuće od tesana kamena, ali ne ćete nikada stanovati u njima; možete sebi saditi krasne vinograde, ali ne ćete nikada piti iz njih vina!</p>	<p>¹¹Doch weil ihr den Armen mit Füßen tretet und Getreidelasten von ihm erhebt, mögt ihr wohl Häuser aus Quadern bauen, doch sollt ihr nie darin wohnen, mögt ihr euch herrliche Weinberge pflanzen, doch sollt ihr nie Wein davon trinken!</p>
<p>¹²quia cognovi multa scelera vestra et fortia peccata vestra hostes iusti accipientes munus et pauperes in porta deprimentes</p>	<p>¹²Jer dobro znam mnoge opačine vaše, mnogobrojne grijeha vaše: tlačite nedužnoga, primete mito i sudite nepravedno siromahe.</p>	<p>¹²Jer dobro znam mnoge vaše opačine, vaše mnogobrojne grijeha: tlačite nedužnoga, primete mito i sudite nepravedno siromahe.</p>	<p>¹²Denn ich kenne gar wohl eure vielen Frevel, eure zahlreichen Sünden: Sie bedrängen den Unschuldigen, nehmen Bestechung an und richten unrecht die Armen.</p>
<p>¹³ideo prudens in tempore illo tacebit quia tempus malum est</p>	<p>¹³Zato šuti mudrac u ovo vrijeme, jer je zlo vrijeme.</p>	<p>¹³Zato šuti mudrac u ovo vrijeme, jer je zlo vrijeme.</p>	<p>¹³Darum schweigt der Weise in dieser Zeit, denn es ist eine böse Zeit.</p>

			Mahnruf zur Umkehr
¹⁴ quaerite bonum et non malum ut vivatis et erit Dominus Deus exercituum vobiscum sicut dixistis	¹⁴ Tražite dobro a ne zlo, da živite! Tada će Gospod, Bog nad vojskama, biti i s vama, kako ste rekli.	¹⁴ Tražite dobro a ne zlo, da živite! Tada će Gospod, Bog nad vojskama, biti i s vama, kako ste rekli.	¹⁴ Sucht das Gute und nicht das Böse auf dass ihr lebt! Alsdann wird der Herr, der Gott der Heerscharen, auch mit euch sein, wie ihr gesagt.
¹⁵ odite malum et diligite bonum et constituite in porta iudicium si forte misereatur Dominus Deus exercituum reliquiis Ioseph	¹⁵ Mrzite na zlo i ljubite dobro! Pribavite pravici važnost na vratima! Može bit da se Gospod, Bog nad vojskama, smiluje ostatku Josipovu!	¹⁵ Mrzite na zlo i ljubite dobro! Pribavite pravici važnost na vratima! Može bit da se Gospod, Bog nad vojskama, smiluje Josipovu ostatku!	¹⁵ Hasset das Böse, und liebet das Gute! Verschaffet dem Rechte Geltung im Tor! –: Vielleicht dass der Herr, der Gott der Heerscharen sich des Restes von Josef erbarmt! (vgl. V. 10). Die Schrecken des Tages des Herrn.
¹⁶ propterea haec dicit Dominus Deus exercituum Dominator in omnibus plateis planctus et in cunctis quae foris sunt dicitur vae vae et vocabunt agricolam ad luctum et ad planctum eos qui sciunt plangere	¹⁶ Zato ovako veli Gospod, svemogućí Bog nad vojskama: »Na svim putovima bit će tužnjava. U svim ulicama vikat će se: 'Jaoh! jaoh!' Zvat će ratara na žalost, vinogradara k onima, koji umiju naricati.	¹⁶ Zato ovako veli Gospod, svemogućí Bog nad vojskama: »Na svim putovima bit će tužnjava. U svim ulicama vikat će se: 'Jaoh! jaoh!' Zvat će ratara na žalost, vinogradara k onima, koji umiju naricati.	¹⁶ Darum spricht also der Herr, der allmächtige Gott der Heerscharen: »Auf allen Strassen wird Wehklage sein. In allen Gassen wird man schreien 'Weh!, Weh!' Den Landmann wird man zur Trauer rufen, zu den Klageleuten den Winzer.
¹⁷ et in omnibus vineis erit planctus quia pertransibo in medio tui dicit Dominus	¹⁷ Tužnjava će vladati u svim vinogradima, kad budem koračao kroz sredinu vašu«, Gospod je to rekao.	¹⁷ Tužnjava će vladati u svim vinogradima, kad budem koračao kroz vašu sredinu«, Gospod je to rekao.	¹⁷ Klage wir in allen Weinbergen herrschen, wenn ich schreite durch eure Mitte«, – Der Herr hat's gesprochen. –
¹⁸ vae desiderantibus diem Domini ad quid eam vobis dies Domini ista tenebrae et non lux	¹⁸ Teško onima, koji žele dan Gospodnji! Što je dan Gospodnji za vas? On je tama a ne svjetlost.* (Bog je doduše obećao dan, u koji će uništiti svoje neprijatelje i spasiti svoj narod. Ali taj će dan biti ujedno i dan nesreće za sve bezbožnike u Izraelu.) ⁵¹	¹⁸ Teško onima, koji žele Gospodnji dan! Što je Gospodnji dan za vas? On je tama a ne svjetlost.* (Bog je doduše obećao dan, u koji će uništiti svoje neprijatelje i spasiti svoj narod. Ali taj će dan biti ujedno i dan nesreće za sve bezbožnike u Izraelu.)	¹⁸ Weh denen, die nach dem Tage des Herrn verlangen! Was ist der Tag des Herrn denn für euch? Es ist ja Finsternis und nicht Licht. (Gott hat zwar einen Tag verheissen, an dem er seine Feinde vernichten und sein

<p>¹⁹quomodo si fugiat vir a facie leonis et occurrat ei ursus et ingrediatu- rum domum et innitatur manu sua super parietem et mordeat eum coluber</p>	<p>¹⁹Bit će, kao kad tko bježi od lava, a nabasa na medvjeda. On možda umakne u svoju kuću i nasloni se rukom svojom na zid, ali ga tad ujede zmija.</p>	<p>¹⁹Bit će, kao kad tko bježi od lava, a nabasa na medvjeda. On možda umakne u svoju kuću i nasloni se rukom na zid, ali ga tad ujede zmija.</p>	<p>Volk zum Heile führen wird. Aber dieser Tag wird zugleich für alle Gottlosen in Israel ein Unglückstag sein.) ¹⁹Es wird sein, wie wenn einer flieht vor dem Löwen, aber auf einen Bären stösst. Er entkommt vielleicht in sein Haus und stützt seine Hand an die Wand, doch da beißt ihn die Schlange.</p>
<p>²⁰numquid non tenebrae dies Domini et non lux et caligo et non splendor in ea</p>	<p>²⁰Doista, tama je dan Gospodnji a ne svjetlost, mrak i bez vidjela!</p>	<p>²⁰Doista, tama je Gospodnji dan a ne svjetlost, mrak i bez vidjela!</p>	<p>²⁰Wahrlich, Finsternis ist der Tag des Herrn und nicht Licht, Dunkel und ohne Helle!</p>
<p>²¹odi et proieci festi- vitates vestras et non capiam odorem coetuum vestrorum</p>	<p>²¹»Mrzim, oduravam svečanosti vaše. Ne volim mirisati svetkovina vaših.</p>	<p>²¹»Mrzim, oduravam vaše svečanosti. Ne volim mirisati vaših svetkovina.</p>	<p>Wehe der falschen Frömmigkeit ²¹»Ich hasse, ich verabscheue eure Feiern. (21-24: Gott will von den Opfern, die ihm die Israeliten bringen, nichts wissen. Sie können den Zorn Gottes nicht besänftigen /V. 21-23/ sondern das Gericht wird hereinbrechen /V. 24./) Eure Festversammlungen mag ich nicht riechen.</p>
<p>²²quod si adtuleritis mihi holocaustomata et munera vestra non suscipiam et vota pinguium vestrorum non respiciam</p>	<p>²²Jer ako mi prinosite žrtve paljenice i prino- se, to mi se ne dopada. Ne volim vidjeti pomirnih žrtava vaših od tovnih telaca.</p>	<p>²²Jer ako mi prinosite žrtve paljenice i prino- se, to mi se ne dopada. Ne volim vidjeti vaših pomirnih žrtava od tovnih telaca.</p>	<p>²²Denn bringt ihr mir Brandopfer dar und Speiseopfer, so habe ich daran kein Gefallen. Eure Friedopfer von Mastkälbern mag ich nicht sehen.</p>
<p>²³aufer a me tumultum carminum tuorum et cantica lyrae tuae non audiam</p>	<p>²³Ukloni od mene dreku pjesama svojih! Zvižduk harfa tvojih ne volim slušati.</p>	<p>²³Ukloni od mene dreku pjesama! Zvižduk tvojih harfa ne volim slušati.</p>	<p>²³Hinweg von mir mit dem Geplärr deiner Lieder! Das Geschwirr deiner Harfen mag ich nicht hören.</p>
<p>²⁴et revelabitur quasi aqua iudicium et iustitia quasi torrens fortis</p>	<p>²⁴Navalit će sud kao voda i pravda kao potok, što nikad ne presuši.</p>	<p>²⁴Navalit će sud kao voda i pravda kao potok, što nikad ne presuši.</p>	<p>²⁴Einherfluten wird das Gericht wie Wasser und</p>

<p>²⁵numquid hostias et sacrificium obtulistis mihi in deserto quadraginta annis domus Israel</p>	<p>²⁵Jeste li meni prinosili žrtve zaklanice i prinosite u pustinji četrdeset godina, kuća Izraelova,</p>	<p>²⁵Jeste li meni prinosili žrtve zaklanice i prinosite u pustinji četrdeset godina, Izraelova kuća,</p>	<p>die Gerechtigkeit wie ein nieversiegender Bach! ²⁵Habt ihr mir Schlachtopfer und Speiseopfer dargebracht in der Wüste die vierzig Jahre, Haus Israel,</p>
<p>²⁶et portastis tabernaculum Moloch vestro et imaginem idolorum vestrorum sidus dei vestri quae fecistis vobis</p>	<p>²⁶a pritom jeste li naokolo nosili Sakuta, kralja svojega, i Kaivana, zvjezdanog boga svojega, idolske likove svoje, što ste ih načinili sebi?*(Vulgata ima: 'I nosili ste šator Molohu i sliku svojih idola, zvijezdu svoga boga, što ste sebi načinili'.)⁵²</p>	<p>²⁶a pritom jeste li naokolo nosili Sakuta, svojega kralja, i Kaivana, svojega zvjezdanog boga, svoje idolske likove, što ste ih načinili?*(Vulgata ima: 'I nosili ste šator Molohu i sliku svojih idola, zvijezdu svoga boga, što ste sebi načinili'.)</p>	<p>(Niemand wende ein, Gott selber habe doch den Opferkult in der Wüste eingesetzt; denn damals haben die Israeliten auf Anordnung Gottes zwar Opfer dargebracht, aber nicht, wie es jetzt geschieht, zugleich den Götzen gedient.) ²⁶Und dabei den Sakuth, euren König, umhergetragen und den Kaivan, euren Stern Gott, eure Götzenbilder, die ihr euch angefertigt?</p>
<p>²⁷et migrare vos faciam trans Damascum dixit Dominus Deus exercituum nomen eius</p>	<p>²⁷Zato ću pustiti da vas odvedu u progonstvo tamo iza Damaska.« Gospod je to rekao; »Bog nad vojskama« ime je njegovo.</p>	<p>²⁷Zato ću pustiti da vas odvedu u progonstvo tamo iza Damaska.« Gospod je to rekao; »Bog nad vojskama« je njegovo ime.</p>	<p>²⁷Drum lasse ich euch in die Verbannung führen über Damaskus hinaus.« – Der Herr hat's gesprochen; »Gott der Heerscharen« ... ist seinen Name.</p>
<p>^{VUL} Amos 6:1 vae qui opulenti estis in Sion et confiditis in monte Samariae optimates capita populorum ingredientiumpompaticedomum Israel</p>	<p>GLAVA 6. <i>Treći kazneni govor (nastavak): prijetne bezbrižnima i oholima</i></p>	<p>TREĆI KAZNENI GOVOR (NASTAVAK): PRIJETNJA BEZBRIŽNIMA I OHOLIMA</p>	<p>Wehe der Genußsucht der stolzen Großen</p>
<p>^{VUL} Amos 6:1 vae qui opulenti estis in Sion et confiditis in monte Samariae optimates capita populorum ingredientiumpompaticedomum Israel</p>	<p>¹Teško bezbrižnima u Sionu i sigurnima na gori samarijskoj, odličnima prvoga od naroda, koje sluša kuća Izraelova.* (Nova prijetnja onima iz Jude i Samarije,</p>	<p>⁶ ¹Teško bezbrižnima u Sionu i sigurnima na samarijskoj gori, odličnima prvoga od naroda, koje sluša Izraelova kuća.* (Nova prijetnja onima iz Jude i Samarije, koji su</p>	<p>⁶ Weh den Unbesorgten in Sion und den Sicherem auf dem Berg Samarias, den Vornehmen des ersten der Völker, auf die das Haus Israel hört:</p>

<p>²transite in Chalanne et videte et ite inde in Emath magnam et descendite in Geth Palestinorum et ad optima quaeque regna horum si latior terminus eorum termino vestro est</p>	<p>koji su bezbrižna života i ne haju za Gospodnje zakone.)⁵³</p> <p>²Podite u Kalane i vidite i odanle otidite u Emat-Rabah! Tada sidite u Get u zemlji Filistejaca! Jesu li oni jači od ovih kraljevstava, ili zar je područje njihovo veće od područja vašega?</p>	<p>bezbrižna života i ne haju za Gospodnje zakone.)</p> <p>²Podite u Kalane i vidite i odanle otidite u Emat-Rabah! Tada sidite u Get u zemlji Filistejaca! Jesu li oni jači od ovih kraljevstava, ili zar je njihovo područje veće od vašega područja?</p>	<p>²Zieht nach Chalone hinüber und seht und geht von dort nach Emath-Rabbah! Steigt dann hinab nach Geth im Land der Philister! Sind sie wohl stärker als diese Reiche, oder ist ihr Gebiet grösser als euer Gebiet?</p> <p>(Die einst hochberühmten und mächtigen Städte Chalone in Babel /Gn 10,10/, Emath am Orontes /4 Kg 25,28/ und Geth im Philisterland /4 Kg 12,18/ sind heute unansehnlich und schwach. An ihrem Beispiel möge das stolze, selbstsichere Volk des Nordreiches erkennen, dass auch für seinen Staat die Stunde der Erniedrigung kommen kann.)</p>
<p>³qui separati estis in diem malum et adpropinquatis solio iniquitatis</p>	<p>³Vi mislite da je daleko dan nesreće i primičete vlast nasilja.</p>	<p>³Vi mislite da je daleko dan nesreće i primičete vlast nasilja.</p>	<p>³Sie wähen sich fern dem Tage des Unheils und ziehen die Herrschaft der Gewalt herbei.</p> <p>(Sie wähen sich sicher vor jedem Unheil und ziehen doch durch ihre Frevl das Strafgericht herbei.)</p>
<p>⁴qui dormitis in lectis eburneis et lascivitis in stratis vestris qui comeditis agnum de grege et vitulos de medio armenti</p>	<p>⁴Leže na posteljama od slonove kosti i pružaju se na jastucima svojim. Jedu janjce iz stada i mlada goveda iz štale.</p>	<p>⁴Leže na posteljama od slonove kosti i pružaju se na svojim jastucima. Jedu jaganjce iz stada i mlada goveda iz štale.</p>	<p>⁴ Sie liegen auf Elfenbeinlagern und strecken auf ihren Polstern sich aus. Sie verzehren die Lämmer der Herde und aus dem Stalle die jungen Rinder.</p>
<p>⁵qui canitis ad vocem psalterii sicut David putaverunt se habere vasa cantici</p>	<p>⁵Deru se uz zvuk harfa, izmišljaju sebi kao David sprave za igru.</p>	<p>⁵Deru se uz zvuk harfa, izmišljaju sebi kao David sprave za igru.</p>	<p>⁵Sie plärren zum Klange der Harfen, ersinnen wie David sich Instrumente zum Spiel.</p>
<p>⁶bibentes in fialis vinum et optimo unguen-</p>	<p>⁶Piju vino iz zdjela i mažu se najboljim u-</p>	<p>⁶Piju vino iz zdjela i mažu se najboljim uljem,</p>	<p>⁶Sie trinken den Wein aus den Schalen und</p>

<p>to delibuti et nihil patiebantur super contritione Ioseph</p> <p>⁷quapropter nunc migrabunt in capite transmigrantium et auferetur factio lascivientium</p>	<p>ljem, a ne mare za pad Josipov.</p> <p>⁷Zato će sad otići u prognostvo na čelu prognanika, i zamuknut će veselje raskošnikâ.</p>	<p>a ne mare za Josipov pad.</p> <p>⁷Zato će sad otići u prognostvo na čelu prognanika, i zamuknut će veselje raskošnikâ.</p>	<p>versalben das beste Öl, doch Josephs Sturz kümmert sie nicht.</p> <p>⁷Drum sollen sie nun an der verbannten Spitze in die Verbannung ziehen, und schweigen wird das Gejohle der Schwelger.</p>
<p>⁸iravit Dominus Deus in anima sua dicit Dominus Deus exercituum detestor ego superbiam Iacob et domos eius odi et tradam civitatem cum habitatoribus suis</p>	<p>⁸Zakleo se je sam sobom svemogućí Gospod, govori Gospod, Bog nad vojskama: »Oduravam gizdu Jakovljevu i mrzim na palače njegove i predajem grad zajedno sa stanovnicima njegovim.«* (Gospodnja je zakletva vrlo teška. Čini se, da se već čuje buka asirskih kola i topot konja, koji dovode neprijateljsku vojsku.)⁵⁴</p>	<p>⁸Zakleo se je sam sobom svemogućí Gospod, govori Gospod, Bog nad vojskama: »Oduravam Jakovljevu gizdu i mrzim na njegove palače i predajem grad zajedno sa njegovim stanovnicima.«* (Gospodnja je zakletva vrlo teška. Čini se, da se već čuje buka asirskih kola i topot konja, koji dovode neprijateljsku vojsku.)</p>	<p>Der Gottesschwur</p> <p>⁸Geschworen hat bei sich selbst der allmächtige Herr, – Spruch des Herrn, des Gottes der Heerscharen –</p> <p>»Ich verabscheue Jakobs Geprunk und hasse seine Paläste und gebe Preis die Stadt samt ihren Bewohnern.«</p>
<p>⁹quod si reliqui fuerint decem viri in domo una et ipsi morientur</p>	<p>⁹I ako deset ljudi samo oстане u jednoj kući, moraju i oni umrijeti.</p>	<p>⁹I ako deset ljudi samo oстане u jednoj kući, moraju i oni umrijeti.</p>	<p>⁹Und blieben zehn Männer nur übrig in einem Hause, so müssten auch diese sterben.</p> <p>(Furchtbare Seuchen werden die Bevölkerung dahinflafen.)</p>
<p>¹⁰et tollet eum propinquus suus et conburet eum ut efferat ossa de domo et dicet ei qui in penetrabilibus domus est numquid adhuc est apud te</p>	<p>¹⁰Ako jednoga rođak njegov nosi van i spali ga, da iznese kosti njegove iz kuće, i ako upita jednoga koji se je sakrio u nutrini kuće: »Ima li još tko kod tebe?«, on odgovori: »Nitko!« i pridoda: »Šuti!«, jer se ne smije imenovati ime Gospodnje.</p>	<p>¹⁰Ako jednoga njegov rođak nosi van i spali ga, da iznese njegove kosti iz kuće, i ako upita nekoga koji se je sakrio u nutrini kuće: »Ima li još tko kod tebe?«, on odgovori: »Nitko!« i pridoda: »Šuti!«, jer se ne smije imenovati Gospodnje ime.</p>	<p>¹⁰Trägt einen sein Verwandter hinaus und verbrennt ihn, um seine Gebeine aus dem Hause zu schaffen, und fragt er einen, der sich im Innern des Hauses versteckt hat: »Ist noch jemand bei dir?«, –</p>
<p>¹¹et respondebit finis est et dicet ei tace et non recorderis nominis Domini</p>	<p>¹¹Jer evo, Gospod zapovijeda, i udaraju na palače da se razvale i na kolibe da se raspadnu.</p>	<p>¹¹Jer evo, Gospod zapovijeda, i udaraju na palače da se razvale i na kolibe da se raspadnu.</p>	<p>¹¹So antwortet der: »Niemand!« und fügt bei: »Pst!« denn den Na-</p>

<p>¹²quia ecce Dominus mandabit et percuet domum maiorem ruinis et domum minorem scissionibus</p>	<p>¹²Trče li konji po stijenama, ili ore li se volovima more, da vi pretvarate pravo u otrov, plod pravdnosti u pelen?</p>	<p>¹²Kasaju li konji po stijenama, ili ore li se volovima more, da vi pretvarate pravo u otrov, plod pravdnosti u pelen?</p>	<p>men des Herrn darf man nicht nennen. (Der Antwortende fürchtet, der andere möchte sich bei der traurigen Nachricht vom Tod aller Bewohner des Hauses voll Schmerz klagend an Gott wenden und durch Nennung des Gottesnamens den erzürnten Gott gleichsam auf ihn aufmerksam machen, so daß auch er weggerafft würde.)</p>
<p>¹³numquid currere queunt in petris equi aut arari potest in bubalis quoniam convertistis in amaritudinem iudicium et fructum iustitiae in absinthium</p>	<p>¹³ViseradujeteLodabaru i govorite: »Nijesmo li svojom snagom zauzeli Karnaim?«</p>	<p>¹³ViseradujeteLodabaru i govorite: »Nijesmo li svojom snagom zauzeli Karnaim?«</p>	<p>Verwüstung von Stadt und Land</p> <p>Denn siehe, der Herr gebietet, und man schlägt die Paläste in Trümmer und die Hütten in Splitter.</p> <p>¹²Laufen denn Rosse auf Felsen, oder pflügt man mit Ochsen das Meer, dass das Recht ihr verdreht in Gift, der Gerechtigkeit Frucht in Wermut? (Israel handelte durch die Vergewaltigung des Rechtes gegen alle Ordnung der Natur.)</p>
<p>¹⁴qui laetamini in nihil qui dicitis numquid non in fortitudine nostra adsumpsimus nobis cornua ¹⁵ecce enim suscitabo super vos domus Israhel dicit Dominus Deus</p>	<p>¹⁴»Jer evo, kućo Izraelova, ja ću podignuti proti vama narod«, govori Gospod, Bog nad vojskama. »On će vas pritisnuti odanle, gdje se ide u Emat, do potoka u pustinji.«</p>	<p>¹⁴»Jer evo, Izraelova kućo, ja ću podignuti proti vama narod«, govori Gospod, Bog nad vojskama. »On će vas pritisnuti odanle, gdje se ide u Emat, do potoka u pustinji.«</p>	<p>¹³Ihr habt Freude an Lodabar und sprecht: »Haben wir nicht Karnaim mit unserer Kraft genommen?« (Lodabar und Karnaim waren zwei Städte, die Israel den Syrern entrissen hatte.)</p> <p>¹⁴Denn siehe, Haus Israel, ich lasse ein Volk wider euch er stehen«, Spruch des Herrn, des Gottes der Heerscharen. – Das wird euch bedrängen von da, wo</p>

exercituum gentem et conterent vos ab introitu Emath usque ad torrentem Deserti

VUL **Amos 7:1** haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce fector lucustae in principio germinantium serotini imbris et ecce serotinus post tonsorem regis

²et factum est cum consummasset comedere herbam terrae et dixi Domine Deus propitius esto obsecro quis suscitabit Iacob quia parvulus est

³misertus est Dominus super hoc non erit dixit Dominus

GLAVA 7
Videnja o propasti Izraela: Prva tri videnja. Progon proroka Amosa

¹Ovo mi dade svemogućići Gospod da gledam: Gle, učini da postanu skakavci, kad je počela nicati otava – bila je to trava iza kraljeve kosidbe.* (Prva dva videnja padaju u vrijeme prije, negoli je Amos morao navijestiti neuklonivi sud. I ovdje skakavci znamenuju neprijatelja, koji će opustošiti zemlju. No prorokovim zagovorom se uklanja pogibelj.)⁵⁵

²Kad su bili sasvim prožderali zelen zemlje, tada se ja pomolih: »Svemogućići Gospode, oprostī! Kako će opstati Jakov? Jer je on tako malen!«

³Tadase sažali Gospodu. »To se ne će dogoditi!« reče Gospod.

VIDENJA O
PROPASTI IZRAELA:
PRVA TRI VIDENJA.
PROGON PROROKA
AMOS

¹Ovo mi dade svemogućići Gospod da gledam: Gle, učini da postanu skakavci, kad je počela nicati otava – bila je to trava poslije kraljeve kosidbe.* (Prva dva videnja padaju u vrijeme prije, negoli je Amos morao navijestiti neuklonivi sud. I ovdje skakavci znamenuju neprijatelja, koji će opustošiti zemlju. No prorokovim zagovorom se uklanja pogibelj.)

²Kad su bili sasvim prožderali zelen zemlje, tada se ja pomolih: »Svemogućići Gospode, oprostī! Kako će opstati Jakov? Jer je on tako malen!«

³Tadase sažali Gospodu. »To se ne će dogoditi!« reče Gospod.

man nach Emath geht bis zum Steppenbach. (Von der Nord – bis zur Südgrenze wird der Feind die Israeliten bedrängen.)

Die fünf Gesichte vom kommenden Gericht. Das erste Gesicht: Die Heuschrecken

⁷ So liess der allmächtige Herr es mich schauen:

Siehe Heuschrecken ließ er entstehen, als das Spätgras zu spriessen begann – es war das Gras nach der Königsmahd.

(1 ff. Die beiden ersten Gesichte fallen wohl in die Zeit, bevor Amos die Unabwendbarkeit des Gerichtes ankündigen musste.

/1-3/ Der Heuschreckenschwarm frisst die zweite Mahd, die dem Volk gehörte, während die erste Mahd unverehrt dem König zugefallen war. Die Heuschrecken versinnbildeten den Feind, der das Land verwüsten wird. Durch die Fürbitte des Propheten wird die Gefahr abgewandt.)

² Als sie das Grün des Landes gänzlich gefressen hatten,

Da bat ich: »Allmächtiger Herr, vergib! Wie soll Jakob bestehen?« Es ist ja so klein!« –

³ Da liess es der Herr sich gereuen. »Es soll nicht geschehen!«, sprach der Herr.

Das zweite Gesicht: die Dürre.

<p>⁴haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce vocabat iudicium ad ignem Dominus Deus et devoravit abyssum multam et comedit simul partem</p>	<p>⁴Ovo mi dade svemogući Gospod da gledam: Gle, svemogući Gospod pozva oganj za kaznu. Oganj proždrije veliku bezdanu i utamani baštinu Gospodnju.* (»Gospodnja baština«, tj. Palestina.)⁵⁶</p>	<p>⁴Ovo mi dade svemogući Gospod da gledam: Gle, svemogući Gospod pozva oganj za kaznu. Oganj proždrije velik bezdan i utamani Gospodnju baštinu.* (»Gospodnja baština«, tj. Palestina.)</p>	<p>⁴So lies der allmächtige Herr es mich schauen: Siehe, Feuer rief der allmächtige Herr zur Strafe. Es frass die grosse Flut und verzehrte den Erbbesitz des Herrn. (4-6/ Eine grosse Dürre trocknete das Grundwasser aus, so dass das ganze Land verödete. Die Dürre ist ein Sinnbild der Plünderung durch Feinde. Die Fürbitte des Propheten wendet die Gefahr ab.)</p>
<p>⁵et dixi Domine Deus quiesce obsecro quis suscitabit Iacob quia parvulus est</p>	<p>⁵Tada se ja pomolih: »Svemogući Gospode, odustani! Kako će opstati Jakov? Jer je on tako malen!«* (Bethe je glavno svetište u sjevernome kraljevstvu.)⁵⁷</p>	<p>⁵Tada se ja pomolih: »Svemogući Gospode, odustani! Kako će opstati Jakov? Jer je on tako malen!«* (Bethe je glavno svetište u sjevernome kraljevstvu.)</p>	<p>⁵Da bat ich: »Allmächtiger Herr, lass ab! Wie soll Jakob bestehen?« Es ist ja so klein!« –</p>
<p>⁶misertus est Dominus super hoc sed et istud non erit dixit Dominus Deus</p>	<p>⁶Tada se sažali Gospodu »Ni to se ne će dogoditi!« reče svemogući Gospod.</p>	<p>⁶Tada se sažali Gospodu »Ni to se ne će dogoditi!« reče svemogući Gospod.</p>	<p>⁶Da liess es der Herr sich gereuen. »Auch dieses soll nicht geschehen!«, sprach der allmächtige Herr.</p>
<p>Das dritte Gesicht: das Brecheisen</p>			
<p>⁷haec ostendit mihi et ecce Dominus stans super murum litum et in manu eius trulla cementarii</p>	<p>⁷Ovo mi dade da gledam: Gle, Svemogući je stajao pred jednim zidom. Držao je čuskiju u ruci svojoj.</p>	<p>⁷Ovo mi dade da gledam: Gle, Svemogući je stajao pred zidom. Držao je čuskiju u ruci.</p>	<p>⁷So lies er's mich schauen: Siehe der Allmächtige stand vor einer Mauer. Ein Brecheisen hielt er in seiner Hand. (7-9/ Da das Volk hartnäckig in seinen Sünden verharrt, obwohl Gott auf die Fürbitte des Propheten das Strafgericht aufgeschoben hat, ist die Vernichtung des Landes und Königshauses anwendbar geworden.)</p>
<p>⁸et dixit Dominus ad me quid tu vides Amos et dixi trullam cementarii et dixit Dominus ec-</p>	<p>⁸I upita me Gospod: »Što vidiš, Amose?« Ja odgovorih: »Čuskiju.« Tada reče Svemogući:</p>	<p>⁸I upita me Gospod: »Što vidiš, Amose?« Ja odgovorih: »Čuskiju.« Tada reče Svemogući:</p>	<p>⁸Und der Herr fragte mich: »Was siehst du, Amos?« Ich antwortete: »Ein Brecheisen.«</p>

ce ego ponam trullam in medio populi mei Israhel non adiciam ultra superinducere eum	»Evo, ja ću metnuti ćuskiju posred Izraela, naroda svojega. Ne ću ga više štedeći prolaziti.	»Evo, ja ću metnuti ćuskiju posred Izraela, svoga naroda. Ne ću ga više štedeći prolaziti.	Da sagte der Allmächtige: »Siehe ich lege ein Brecheisen an in Israel, meinem Volk. Ich will nicht länger mehr schonend an ihm vorübergehen.
⁹ et demolientur excelsa idoli et sanctificationes Israhel desolabuntur et consurgam super domum Hieroboam in gladio	⁹ Neka se opustoše visine Izakove i razore svetišta Izraelova! Proti kući Jeroboamovoj ustati ću s mačem.«	⁹ Neka se opustoše Izakove visine i razore Izraelova svetišta! Proti Jeroboamovoj kući ću ustati s mačem.«	⁹ Es sollen verwüstet werden Isaaks Höhen und zertrümmert Israels Heiligtümer. Wider Jeroboams Haus stehe ich auf mit dem Schwert.«
Einschub: Die Ausweisung des Propheten. Verklagung des Propheten			
¹⁰ et misit Amasias sacerdos Bethel ad Hieroboam regem Israhel dicens rebellavit contra te Amos in medio domus Israhel non poterit terra sustinere universos sermones eius	¹⁰ Amazija, svećenik u Bethelu, posla k Jeroboamu, kralju Izraelovu i poruči mu: »Amos diže bunu na te u kući Izraelovoj Zemlja ne može više podnositi svih govora njegovih.	¹⁰ Amazija, svećenik u Bethelu, posla k Jeroboamu, Izraelovu kralju i poruči mu: »Amos diže bunu na te u Izraelovoj kući. Zemlja ne može više podnositi svih njegovih govora.	¹⁰ Amasias, der Priester von Bethel, sandte zu Jeroboam, dem Könige von Israel und lies ihm sagen: »Amos stiftet Aufruhr wider dich an im Hause Israel. Das Land kann all seine Reden nicht mehr ertragen.
¹¹ haec enim dicit Amos in gladio morietur Hieroboam et Israhel captivus migrabit de terra sua	¹¹ Jer je Amos ovako govorio: Jeroboam će poginuti od mača, a Izrael će putovati iz zemlje svoje u progonstvo.«	¹¹ Jer je Amos ovako govorio: Jeroboam će poginut; od mača, a Izrael će putovati iz svoje zemlje u progonstvo.«	¹¹ Denn so hat Amos gesprochen: »Jerobeam wird sterben durchs Schwert, und Israel wird aus seinem Lande in die Verbannung wandern.« (Der erste Teil der Behauptung ist eine Lüge. Amos hatte nicht gesagt dass Jeroboam durch das Schwert fallen werde, sondern nur, dass das Königshaus dem Untergang geweiht sei.)
¹² et dixit Amasias ad Amos qui vides gradere fuge in terram Iuda et	¹² I Amazija reče Amosu: »Vidioče, idi, ukloni se u zemlju Judinu! Ondje	¹² I Amazija reče Amosu: »Vidovnjače, idi, ukloni se u Judinu zemlju!	¹² Und Amasias sprach zu Amos: »Seher, geh, mach dich fort ins Land

<p>comede ibi panem et ibi prophetabis ¹³et in Bethel non adicies ultra ut prophetes quia sanctificatio regis est et domus regni est</p>	<p>jedi svoj kruh i ondje prorokuj! ¹³Ne prorokuj više u Bethelu; jer je on svetište kraljevsko i hram kraljevine.</p>	<p>Ondje jedi svoj kruh i ondje prorokuj! ¹³Ne prorokuj više u Bethelu; jer je on kraljevsko svetište i hram kraljevine.</p>	<p>Juda! Iß dort dein Brot, und weissage dort! ¹³Weissage nicht weiter in Bethel; denn es ist königliches Heiligtum und Reichstempel.</p>
<p>Drohweissagung an Amasias</p>			
<p>¹⁴et respondit Amos et dixit ad Amasiam non sum propheta et non sum filius prophetae sed armentarius ego sum vellicans sycomoros</p>	<p>¹⁴Tada odgovori Amos Amaziji: »Nijesam niti prorok ni proročki učenik, nego sam govedar i uzgajam dudove.</p>	<p>¹⁴Tada odgovori Amos Amaziji: »Nijesam niti prorok ni proročki učenik, nego sam govedar i uzgajam dudove.</p>	<p>¹⁴Da antwortete Amos dem Amasias: »Ich bin weder Prophet noch bin ich Prophetenschüler, sondern ich bin ein Rinderhirt, und züchte Maulbeerfeigen. (/14f./ »Ich bin kein Prophet von der Art derer, die ihr Propheten nennt, und habe keiner Prophetenschule angehört, sondern bin unmittelbar von Gott berufen worden.« Zu Prophetenschüler vgl. 1 Sam 10,5.)</p>
<p>¹⁵et tulit me Dominus cum sequerer gregem et dixit ad me Dominus vade propheta ad populum meum Israhel</p>	<p>¹⁵Ali me je Gospod uzeo od stada, i Gospod mi je zapovjedio: Idi, prorokuj mojemu narodu Izraelu!</p>	<p>¹⁵Ali me je Gospod uzeo od stada, i Gospod mi je zapovjedio: Idi, prorokuj mojemu narodu Izraelu! –</p>	<p>¹⁵Doch der Herr hat mich hinter der Herde weggeholt, und der Herr hat mir geboten: »Gehe hin, weissage meinem Volke Israel!«</p>
<p>¹⁶et nunc audi verbum Domini tu dicis non prophetabis super Israhel et non stillabis super domum idoli</p>	<p>¹⁶A sada čuj riječ Gospodnju! Ti kažeš: Ne prorokuj proti Izraelu i ne svjedoči proti kući Izakovoj! –</p>	<p>¹⁶A sada čuj Gospodnju riječ! Ti kažeš: Ne prorokuj proti Izraelu i ne svjedoči proti Izakovom domu! –</p>	<p>¹⁶So vernimm denn jetzt das Wort des Herrn! Du sagst: Weissage nicht wider Israel und zeuge nicht wider das Haus Isaak!«</p>
<p>¹⁷propter hoc haec dicit Dominus uxor tua in civitate fornicabitur et filii tui et filiae tuae in gladio cadent et humus tua funiculo metietur et tu in terra polluta morieris et Israhel captivus migrabit de terra sua</p>	<p>¹⁷Zato ovako veli Gospod: Žena će tvoja činiti sramotu u gradu. Sinovi će tvoji i kćeri tvoje pasti od mača. Zemlja će se tvoja razdijeliti mjeračkim užem. A ti ćeš sam umrijeti u nečistoj zemlji, i Izrael mora</p>	<p>¹⁷Zato ovako veli Gospod: Žena će tvoja činiti sramotu u gradu. Sinovi će ti i kćeri pasti od mača. Zemlja će ti se razdijeliti mjeračkim užem. A ti ćeš sam umrijeti u nečistoj zemlji, i Izrael mora puto-</p>	<p>¹⁷Darum spricht der Herr also: Deine Frau wird Schändliches tun in der Stadt. Deine Söhne und Töchter werden fallen durchs Schwert. Dein Land wird man mit der Meßschnur verteilen. Du selber aber wirst</p>

	putovati iz svoje zemlje u prognostvo.«	vati iz svoje zemlje u prognostvo.«	sterben in einem unreinen Lande, und Israel muß aus seinem Lande in die Verbannung wandern.«
	GLAVA 8. <i>Četvrto viđenje: viđenje košarice sa zrelim voćem</i>	ČETVRTO VIĐENJE: VIĐENJE KOŠARICE SA ZRELIM VOĆEM	Das vierte Gesicht: Der Korb mit den Feigen
VUL Amos 8:1 haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce uncinus pomorum	¹ Ovo mi dade svemogućí Gospod da gledam: Gle, tu je bila košarica sa zrelim voćem.* (Zrelo voće znači, da je Izrael sazero za kazneni sud.) ⁵⁸	8 ¹ Ovo mi dade svemogućí Gospod da gledam: Gle, tu je bila košarica sa zrelim voćem.* (Zrelo veće znači, da je Izrael sazero za kazneni sud.)	8 So liess der allmächtige Herr es mich schauen: (/1-3/ Die reifen Früchte sollen andeuten, dass Israel für das Strafgericht reif ist.)
² et dixit quid tu vides Amos et dixi uncinum pomorum et dixit Dominus ad me venit finis super populum meum Israhel non adiciam ultra ut pertranseam eum	² I on me upita: »Što vidiš, Amose?« Ja odgovorih: »Košaricu sa zrelim voćem.« Tada mi reče Gospod: »Dolazi kraj mojemu narodu Izraelu. Ne ću ga više štedeći prolaziti.	² I on me upita: »Što vidiš, Amose?« Ja odgovorih: »Košaricu sa zrelim voćem.« Tada mi reče Gospod: »Dolazi kraj mojemu narodu Izraelu. Ne ću ga više štedeći prolaziti.	² Siehe, da war ein Korb mit reifen Früchten. Und er fragte mich: »Was siehst du, Amos?« Ich antwortete: »Einen Korb mit reifen Früchten.« Da sprach der Herr zu mir: »Das Ende kommt über mein Volk Israel. Ich will nicht länger mehr schonend an ihm vorbeigehen.
³ et stridebunt cardines templi in die illa dicit Dominus Deus multi morientur in omni loco proicietur silentium	³ Pjesme u palači bit će ridanje u onaj dan«, govori svemogućí Gospod. »Velik će biti broj mrtvih tjelesa. Svuda će se pobacati. Tiho!«	³ Pjesme u palači bit će ridanje u onaj dan«, govori svemogućí Gospod. »Velik će biti broj mrtvih tjelesa. Svuda će se pobacati. Tiho!«	³ Des Palastes Gesänge werden an jenem Tag zum Geheul«, – Spruch des allmächtigen Herrn. – »Gross wird die Zahl der Leichname sein ... An allen Orten wirft man sie hin ... Still!« (Niemand wage Gott anzuklagen.)
⁴ audite hoc qui conteritis pauperem et deficere facitis egenos terrae	⁴ Čujte ovo, koji gazite siromaha, upropašćujete maloga čovjeka!	⁴ Čujte ovo, koji gazite siromaha, upropašćujete maloga čovjeka!	⁴ Hört dies, die ihr giert nach dem Armen, zu-

<p>⁵dicentes quando transibit mensis et venundabimus merces et sabbatum et aperiemus frumentum ut inminuamus mensuram et augeamus siclum et subponamus stateras dolosas</p>	<p>⁵Kažete: »Kada će napokon proći mlađak, da prodajemo žito! Kada subota, da možemo otvoriti žitnice? Mi bismo smanjili mjeru, povećali uteg i varajući krivotvorili mjerila.* (Jedva čekaju svršetak blagdana, svetkovine mladaka i subote, da se opet dadu na svoje nečiste poslove. Ovo je živa slika škrtosti i sebičnosti.)⁵⁹</p>	<p>⁵Kažete: »Kada će napokon proći mlađak, da prodajemo žito! Kada subota, da možemo otvoriti žitnice? Mi bismo smanjili mjeru, povećali uteg i varajući krivotvorili mjerila.* (Jedva čekaju svršetak blagdana, svetkovine mladaka i subote, da se opet dadu na svoje nečiste poslove. Ovo je živa slika škrtosti i sebičnosti.)</p>	<p>grunde richtet den kleinen Mann! ⁵Ihr sagt: »Wann ist endlich der Neumond vorbei, damit wir Korn verhandeln? Wann der Sabbat, damit wir öffnen können die Speicher? Wir möchten das Maß verkleinern, das Gewicht vergrößern, die Waage betrügerisch fälschen. (Sie können das Ende der Feiertage, des Neumondfestes und des Sabbats kaum abwarten, um wieder ihren unlauteren Geschäften nachgehen zu können.)</p>
<p>⁶ut possideamus in argento egenos et pauperes pro calciamentis et quisquilias frumenti vendamus</p>	<p>⁶Kupovat ćemo siromaha za novce, ubogoga za par opanaka. Htjeli bismo prodavati oتراžak od žita.«</p>	<p>⁶Kupovat ćemo siromaha za novce, ubogoga za par opanaka. Htjeli bismo prodavati oتراžak od žita.«</p>	<p>⁶Wir wollen um Geld den Armen erkaufen, um ein paar Sandalen den Dürftigen. Wir möchten Getreideabfall verhandeln.«</p>
<p>⁷iravit Dominus in superbia Iacob si oblitus fuero usque ad finem omnia opera eorum</p>	<p>⁷Ali se je Gospod zakleo slavom Jakovljevom: »Nikada ne ću zaboraviti nijednoga djela njihova.«</p>	<p>⁷Ali se je Gospod zakleo Jakovljevom slavom: »Nikada ne ću zaboraviti nijedno njihovo djelo.«</p>	<p>⁷Doch der Herr hat geschworen bei Jakobs Zier: »Niemals will ich all ihr Treiben vergessen.«</p>
<p>⁸numquid super isto non commovebitur terra et lugebit omnis habitator eius et ascendet quasi fluvius universus et eicietur et defluet quasi rivus Aegypti</p>	<p>⁸Ne mora li se zemlja potresti od toga, ne moraju li protužiti svi stanovnici njezini, tako da se ona posvuda podigne kao Nil i uskipi i padne kao Nil u Egiptu?</p>	<p>⁸Ne mora li se zemlja potresti od toga, ne moraju li protužiti svi njezini stanovnici, tako da se ona posvuda podigne kao Nil i uskipi i padne kao Nil u Egiptu?</p>	<p>⁸Muss darob nicht erbeben das Land, sollen nicht trauern all seine Bewohner, so dass es sich überall hebt wie der Nil und aufwallt und sinkt wie der Nil in Ägypten?</p>
<p>⁹et erit in die illa dicit Dominus occidet sol meridie et tenebrescere faciam terram in die luminis</p>	<p>⁹»U onaj će se dan dogoditi«, govori svemogućí Gospod, »i učiní ću, da sunce iščezne</p>	<p>⁹»U onaj će se dan dogoditi«, govori svemogućí Gospod, »i učiní ću, da sunce iščezne upodne i</p>	<p>Die göttlichen Strafen ⁹»An jenem Tag wird es geschehen«, – Spruch des allmächtigen Herrn – »da lass ich die Sonne am Mittag schwin-</p>

<p>¹⁰et convertam festivitates vestras in luctum et omnia cantica vestra in planctum et inducam super omne dorsum vestrum saccum et super omne caput calvitium et ponam eam quasi luctum unigeniti et novissima eius quasi diem amarum</p>	<p>upodne i pomračit ću zemlju za bijela dana.</p> <p>¹⁰Pretvorit ću blagdane vaše u žalost, sve pjesme vaše u naricanje za mrtvim. Metnut ću odjeću žalosti oko svih bedara, učinit ću ćelavom svaku glavu. Rasplakat ću zemlju kao za sinom jedincom. Gorak dan bit će joj kraj.«</p>	<p>pomračit ću zemlju za bijela dana.</p> <p>¹⁰Pretvorit ću vaše blagdane u žalost, sve vaše pjesme u naricanje za mrtvim. Metnut ću odjeću žalosti oko svih bedara, učinit ću ćelavom svaku glavu. Rasplakat ću zemlju kao za sinom jedincom. Gorak će dan biti njen kraj.«</p>	<p>den und verfinstre die Erde am lichten Tag.</p> <p>¹⁰Eure Feste will ich in Trauer verwandeln, in Totenklage all eure Lieder.</p> <p>Trauergewänder leg ich an alle Hüften, mache kahl jedes Haupt.</p> <p>Ich versetze das Land in Trauer wie um den einzigen Sohn.</p> <p>Ein bitterer Tag wird sein Ende sein.«</p>
<p>¹¹ecce dies veniunt dicit Dominus et mittam famem in terram non famem panis neque sitim aquae sed audiendi verbum Domini</p>	<p>¹¹»Gle, doći će dani, »govorisvemogućiGospod«, kad ću poslati glad u zemlju, ne glad kruha ni žeđ vode nego slušanja riječi Gospodnjih* ('Poslat ću glad', duboku i tužnu potrebu, koja je kao glad, jer će Bog povući svoje proroke i ne će više preko njih govoriti narodu. Oni, koji su prezreli proročku nauku, čeznut će za Božjom poukom, da nađu savjet i utjehu. Usp. Tjer. 2,9; Ezek. 7,26; Mih. 7.)⁶⁰</p>	<p>¹¹»Gle, doći će dani«, govori svemogući Gospod, »kad ću poslati glad u zemlju, ne glad kruha ni žeđ vode nego slušanja Gospodnjih riječi* ('Poslat ću glad', duboku i tužnu potrebu, koja je kao glad, jer će Bog povući svoje proroke i ne će više preko njih govoriti narodu. Oni, koji su prezreli proročku nauku, čeznut će za Božjom poukom, da nađu savjet i utjehu. Usp. Tjer. 2,9; Ezek. 7,26; Mih. 7.)</p>	<p>¹¹Siehe, es werden Tage kommen«, Spruch des allmächtigen Herrn –, da sende ich Hunger ins Land, nicht Hunger nach Brot und nicht Durst nach Wasser, sondern danach, die Worte des Herrn zu hören.</p> <p>(In jener Zeit furchtbarer Not werden sie, die jedes Prophetenwort verachtet haben, nach göttlicher Belehrung sich sehnen, um Trost und Rat zu finden.)</p>
<p>¹²et commovebuntur a mari usque ad mare et ab aquilone usque ad orientem circumibunt quaerentes verbum Domini et non invenient</p>	<p>¹²Tada će se potucati od mora do mora, trčat će od sjevera do istoka, da traže riječ Gospodnju. Ali je ne će naći.</p>	<p>¹²Tada će se potucati od mora do mora, trčat će od sjevera do istoka, da traže Gospodnju riječ. Ali je ne će naći.</p>	<p>¹²Alsdann werden sie wanken von Meer zu Meer, und schwanken von Nord nach Ost, um zu suchen das Wort des Herrn. Doch sie werden's nicht finden.</p>
<p>¹³in die illa deficient virgines pulchrae et adulescentes in siti</p>	<p>¹³U ono će vrijeme obamirati lijepe djevojke i ginut će mladići od žeđi:</p>	<p>¹³U ono će vrijeme obamirati lijepe djevojke i ginut će mladići od žeđi:</p>	<p>¹³In jener Zeit sinken die blühenden Jungfrauen ohnmächtig nieder, und die Jünglinge verschmachten vor Durst:</p>

¹⁴qui iurant in delicto Samariae et dicunt vivit deus tuus Dan et vivit via Bersabee et cadent et non resurgent ultra

¹⁴Oni, koji se sada kunu idolima samarijskim i govore: Tako da je živ bog tvoj, Dane! Tako da je živ bog tvoj, Bersabejo! – oni će pasti i ne će više ustati.«* (Dan i Bersabeja bili su mjesta s idolskim svetištima.)⁶¹

GLAVA 9.
Peto viđenje: razor hrama

^{VUL} **Amos 9:1** vidi Dominum stantem super altare et dixit percute cardinem et commoveantur superliminaria avaritia enim in capite omnium et novissimum eorum in gladio interficiam non erit fuga eis fugiet et non salvabitur ex eis qui fugerit

¹Vidio sam Svemogućega gdje stoji na žrtveniku i govori: »Udari na glavicu stupa, da se zatredu grede, i razmrskaj ih, da padnu na glavu svima! Mačem ću pobiti što ostanu živi. Ne će uteći između njih nijedan! Nijedan, koji je umaknuo od njih, ne će se moći spasiti!* (Prorok gleda u viđenju, kako Bog zapovjeda anđelu, da razori hram u Bethelu. Hram će biti razoren i njegove će ruševine pokopati sakupljeno mnoštvo.)⁶²

²si descenderint usque ad infernum inde manus mea educet eos et si ascenderint usque ad caelum inde detraham eos

²I ako bi provalili u svijet mrtvih, i odatle će ih izvaditi ruka moja. I da bi se popeli do na nebo, i odatle ću ih skinuti.

¹⁴Oni, koji se sada kunu samarijskim idolima i govore: Tako da je živ bog tvoj, Dane! Tako da je živ bog tvoj, Bersabejo! – oni će pasti i ne će više ustati.«* (Dan i Bersabeja bili su mjesta s idolskim svetištima.)

PETO VIĐENJE:
RAZOR HRAMA

⁹ ¹Vidio sam Svemogućega gdje stoji na žrtveniku i govori: »Udari na glavicu stupa, da se zatredu grede, i razmrskaj ih, da padnu na glavu svima! Mačem ću pobiti one, koji ostanu živi. Ne će uteći između njih nijedan! Nijedan, koji je umaknuo od njih, ne će se moći spasiti!* (Prorok gleda u viđenju, kako Bog zapovjeda anđelu, da razori hram u Bethelu. Hram će biti razoren i njegove će ruševine pokopati sakupljeno mnoštvo.)

²I ako bi provalili u svijet mrtvih, i odatle će ih izvaditi moja ruka. I da bi se popeli do na nebo, i odatle ću ih skinuti.

¹⁴Sie, die bei den Götzen von Samaria jetzt schwören und sprechen: »So wahr dein Gott lebt, Dan! So wahr dein Gott lebt, Bersabee!« Sie werden zusammenbrechen und nicht wieder aufstehen.

**Das fünfte Gesicht:
Die Zerstörung des Tempels**

⁹ Ich sah den Allmächtigen am Altare stehen und er sprach: »Schlag an den Säulenfirst, dass die Schwellen erbeben, und zerschmettere sie, dass sie allen aufs Haupt fallen! Ich will mit dem Schwerte die Überlebenden töten. Kein Flüchtling soll unter ihnen entkommen! Kein Entronnener soll von ihnen sich retten können!

(Der Prophet schaut in einem Gesicht, wie Gott einem Engel den Befehl erteilt den Tempel in Jerusalem zum Einsturz zu bringen, so dass seine Trümmer die versammelte Menge begraben. Die Überlebenden wird Gott wohin sie auch fliehen mögen, finden und vernichten. Das Gesicht versinbildet den Sturz des Gottesstaates.)

²Und brächen sie durch nach der Totenwelt, auch von dort wird meine Hand sie herausholen. Und stiegen sie bis zum Himmel hin-

<p>³et si absconditi fuerint in vertice Carmeli inde scrutans auferam eos et si celaverint se ab oculis meis in fundo maris ibi mandabo serpenti et mordebit eos</p>	<p>³I kad bi se sakrili gore na Karmelu, tamo ću ih pronaći i uzeti. I da se sakriju ispred mene na dnu mora, ondje ću zapovjediti životinjama morskim, da ih unište.</p>	<p>³I kad bi se sakrili gore na Karmelu, tamo ću ih pronaći i uzeti. I da se sakriju ispred mene na dnu mora, ondje ću zapovjediti morskim životinjama, da ih unište.</p>	<p>auf, auch von dort werd ich sie niederholen. ³Und versteckten sie sich auf dem Karmel droben, ich werde sie dort erspähen und sie holen. Und verbürgen sie sich vor mir auf dem Grunde des Meeres, so werde ich dort den Meerestieren gebieten, sie zu vernichten.</p>
<p>⁴et si abierint in captivitate coram inimicis suis ibi mandabo gladio et occidet eos et ponam oculos meos super eos in malum et non in bonum</p>	<p>⁴I da otidu u ropstvo pred neprijateljima svojim, i ondje ću zapovjediti maču, da ih pobije. Upravit ću oko svoje njima na nesreću, a ne na spasenje.«</p>	<p>⁴I da otidu u ropstvo pred svojim neprijateljima, i ondje ću zapovjediti maču, da ih pobije. Upravit ću svoje oko njima na nesreću, a ne na spasenje.«</p>	<p>⁴Und wenn sie in Gefangenschaft ziehen vor ihren Feinden, so werde ich dort das Schwert entbieten, sie niederzumachen. Mein Auge will ich richten auf sie zum Unheil, doch nicht zum Heil.« Gottes überwältigende Macht.</p>
<p>⁵et Dominus Deus exercituum qui tangit terram et tabescet et lugebunt omnes habitantes in ea et ascendet sicut rivus omnis et defluet sicut fluvius Aegypti</p>	<p>⁵Svemogući Gospod nad vojskama, koji se dotakne zemlje, tako da se ona rastapa, i tuguju svi stanovnici njezini, da se diže posvuda kao Nil i spušta se kao Nil u Egiptu;</p>	<p>⁵Svemogući Gospod nad vojskama, koji se dotakne zemlje, tako da se ona rastapa, da tuguju svi njezini stanovnici, da se diže posvuda kao Nil i spušta se kao Nil u Egiptu;</p>	<p>⁵Der allmächtige Herr der Heerscharen, der die Erde berührt, so dass sie zergeht all ihre Bewohner trauern, daß sie sich hebt überall wie der Nil und sich senkt wie der Nil in Ägypten, –.</p>
<p>⁶qui aedificat in caelo ascensionem suam et fasciculum suum super terram fundavit qui vocat aquas maris et effundit eas super faciem terrae Dominus nomen eius</p>	<p>⁶On, koji je sagradio u nebu odaje svoje, svod svoj osnovao na zemlji. On, koji zovne vode morske i izljuje ih po zemlji: »Gospod« je ime njegovo!</p>	<p>⁶On, koji je sagradio u nebu svoje odaje, svoj svod osnovao na zemlji. On, koji zovne morske vode i izljuje ih po zemlji: »Gospod« je njegovo ime.</p>	<p>⁶Er der im Himmel seine Söller gebaut, sein Gewölbe auf die Erde gegründet, – Er der die Wasser des Meeres ruft und sie ausgießt über die Erde: »Herr« ist sein Name.</p>

<p>⁷numquid non ut filii Aethiopum vos estis mihi filii Israhel ait Dominus numquid non Israhel ascendere feci de terra Aegypti et Palestinos de Cappadocia et Syros de Cyrene</p>	<p>⁷»Vrijedite li mi više, sinovi Izraelovi, negoli Kušiti?« govori Gospod. »Jest, izveo sam Izraela iz Egipta, ali isto tako Filistejce iz Kafatora i Arameje iz Kira.* (Neka se Izraelci ne uznose nad druge narode, jer se Bog ne brine samo za Izraela. Božja je pravda: griješnici će biti kažnjeni, a pravednici nagradeni.)⁶³</p>	<p>⁷»Vrijedite li mi više, sinovi Izraelovi, negoli Kušiti?« govori Gospod. »Jest, izveo sam Izraela iz Egipta, ali isto tako Filistejce iz Kafatora i Arameje iz Kira.* (Neka se Izraelci ne uznose nad druge narode, jer se Bog ne brine samo za Izraela. Božja je pravda: griješnici će biti kažnjeni, a pravednici nagradeni.)</p>	<p>Abschließende Strafund Heilsverkündigung Israels Untergang</p> <p>⁷»Sollt ihr mir denn mehr gelten als die Kuschiten, ihr Söhne Israels?« – Spruch des Herrn.</p> <p>Wohl habe ich Israel aus Ägypten geführt, doch ebenso die Philister aus Kaphtor und die Aramäer aus Kir.</p> <p>(Die Israeliten sollen sich nicht über andere Völker erheben. Gott wendet nicht nur Israel seine besondere Fürsorge zu. Wie er Israel aus Ägypten weggeführt hat, so hat er auch die Philister aus Kaphtor /Kreta/ und die Aramäer aus Kir /vgl. 1,5/ nach ihren jetzigen Sitzen geleitet. Sie werden ebenso bestraft werden wie jene /vgl. 1,5.7./)</p> <p>⁸Siehe auf das sündige Königreich sind die Augen des allmächtigen Herrn gerichtet: Von der Erde werde ich's vertilgen. Doch nicht völlig werde ich vertilgen Jakobs Haus«, Spruch des Herrn. –</p> <p>⁹»Denn sieh, ich will Weisung geben und das Haus Israel schütteln durch alle Heidenvölker hindurch, wie man Getreide schüttelt im Sieb; kein gutes Körnchen wird auf den Boden fallen.</p> <p>¹⁰Durch das Schwert sollen sterben alle Frevler in meinem Volk, die da sagen: »Uns wird</p>
<p>⁸ecce oculi Domini Dei super regnum peccans et conteram illud a facie terrae verumtamen conterens non conteram domum Iacob dicit Dominus</p>	<p>⁸Gle, na grješno kraljevstvo oči su svemogućega Gospoda upravljene. Sa zemlje ću ga zatrti. Ali ne ću sasvim zatrti kuće Jakovljeve«, govori Gospod.</p>	<p>⁸Gle, na grješno su kraljevstvo oči svemogućega Gospoda upravljene. Sa zemlje ću ga zatrti. Ali ne ću sasvim zatrti Jakovljeve kuće«, govori Gospod.</p>	<p>⁸Siehe auf das sündige Königreich sind die Augen des allmächtigen Herrn gerichtet: Von der Erde werde ich's vertilgen. Doch nicht völlig werde ich vertilgen Jakobs Haus«, Spruch des Herrn. –</p>
<p>⁹ecce enim ego mando et concutiam in omnibus gentibus domum Israhel sicut concutitur in cribro et non cadet lapillus super terram</p>	<p>⁹»Jer evo, dat ću napat i rastrest ću među sve neznabožačke narode kuću Izraelovu, kao što se trese žito u rešet; nijedno dobro zrno ne će pasti na zemlju.</p>	<p>⁹»Jer evo, dat ću napat i rastrest ću među sve neznabožačke narode Izraelovu kuću, kao što se trese žito u rešet; nijedno dobro zrno ne će pasti na zemlju.</p>	<p>⁹»Denn sieh, ich will Weisung geben und das Haus Israel schütteln durch alle Heidenvölker hindurch, wie man Getreide schüttelt im Sieb; kein gutes Körnchen wird auf den Boden fallen.</p>
<p>¹⁰in gladio morientur omnes peccatores populi mei qui dicunt non adpropinquabit et non</p>	<p>¹⁰Od mača će poginuti svi zlikovci u narodu mojem, koji sad govore: 'Nas ne će pogoditi</p>	<p>¹⁰Od mača će poginuti svi zlikovci u mojem narodu, koji sad govore: 'Nas ne će pogoditi</p>	<p>¹⁰Durch das Schwert sollen sterben alle Frevler in meinem Volk, die da sagen: »Uns wird</p>

veniet super nos malum	nesreća. Ne će nas dostignuti!»«	nesreća. Ne će nas dostignuti!»«	das Unheil nicht treffen! Uns wird's nicht ereilen!«
<p>¹¹in die illo suscitabo tabernaculum David quod cecidit et reaedificabo aperturas murorum eius et ea quae corruerant instaurabo et reaedificabo eum sicut diebus antiquis</p>	<p>¹¹U ono vrijeme podignut ću raspalu kolibu Davidovu, zatvorit ću pukotine njezine, popraviti ću razvaline njezine i sagraditi ću je, kao što je bila u dane prošlosti,* (Podignut će se mesijansko kraljevstvo po Davidovoj kući i to će kraljevstvo obuhvatiti sve narode.)⁶⁴</p>	<p>¹¹U ono vrijeme podignut ću raspalu Davidovu kolibu, zatvorit ću njezine pukotine, popraviti ću njezine razvaline i sagraditi ću je, kao što je bila u dane prošlosti,* (Podignut će se mesijansko kraljevstvo po Davidovoj kući i to će kraljevstvo obuhvatiti sve narode.)</p>	<p>Die messianische Heilzeit</p> <p>¹¹Aufrichten werde ich in jener Zeit Davids zerfallene Hütte, ihre Risse schliessen, ihre Trümmer aufrichten und sie aufbauen wie sie war in den Tagen der Vorzeit, (Der Prophet weissagt die Errichtung des messianischen Reiches durch das Haus Davids. Das Geschlecht Davids gleicht in jener Zeit einer zerfallenen Hütte. Glanz, Reichtum und Königtum sind ihm genommen. Doch Gott wird es zu neuem Glanze er stehen lassen.)</p>
<p>¹²ut possideant reliquias Idumeae et omnes nationes eo quod invocatum sit nomen meum super eos dicit Dominus faciens haec</p>	<p>¹²da posjeduju, što je ostalo od Edoma, i sve neznabožačke narode, nad kojima se izvikalo ime moje«, govori Gospod, koji izvršuje ovo.</p>	<p>¹²da posjeduju, što je ostalo od Edoma, i sve neznabožačke narode, nad kojima se izvikalo moje ime«, govori Gospod, koji izvršuje ovo.</p>	<p>¹²Damit sie besitzen was von Edom noch übrig ist, und alle Heidenvölker, über die mein Name genannt ist – Spruch des Herrn, der solches vollbringt. – (Das neue davidische Reich wird alle Völker umfassen, die den Glauben an Gott angenommen haben. »Den Namen über jemand anrufen« bedeutet: Die Zugehörigkeit zu jemandem verkünden /2 Sm 12,28; Dt 28,10/. Da die wahre Gotteserkenntnis die Vorbedingung für die Zugehörigkeit zu diesem Reiche ist, so ist es kein weltlich-politisches, sondern ein geistig-sittliches Reich.)</p>
<p>¹³ecce dies veniunt dicit Dominus et comprehendet arator messorum et calcator uvae mit-</p>	<p>¹³»Evo, doći će dani«, govori Gospod, »kad će orač stizati žeteoca, gnječilac grožđa sijača.</p>	<p>¹³»Evo, doći će dani«, govori Gospod, »kad će orač stizati žeteoca, gnječilac grožđa sijača.</p>	<p>¹³»Siehe, es werden Tage kommen« – Spruch des Herrn –, da reiht sich an den Schnitter der</p>

<p>tentem semen et stil- labunt montes dulcedi- nem et omnes colles culti erunt</p>	<p>Gore će kapati slatkim vinom, i svi će se hu- movi rastapati.</p>	<p>Gore će kapati slatkim vinom, i svi će se hu- movi rastapati.</p>	<p>Pflüger, an den Sämann der Traubenkelterer. Die Berge triefen von Most, und alle Hügel zerflie- ßen. (13f. Die Segensfülle ätse- rer Güter ist, wie oft bei den Propheten, ein Bild der inne- ren messianischen Heilsgüter. In Ewigkeit werden sie dem Gotesvolk nicht mehr entris- sen werden.)</p>
<p>¹⁴et convertam captivi- tatem populi mei Israhel et aedificabunt civitates desertas et habitabunt et plantabunt vineas et bibent vinum earum et facient hortos et come- dent fructus eorum</p>	<p>¹⁴Tada ću okrenuti sud- binu Izraela, svojega naroda: oni će posagra- diti opustošene gradove i stanovati u njima, na- sadić će vinograde i piti vino iz njih, nasadić će vrtove i uživati plodove njihove.</p>	<p>¹⁴Tada ću okrenuti sud- binu Izraela, svojega naroda: oni će posagra- diti opustošene gradove i stanovati u njima, na- sadić će vinograde i iz njih piti vino, nasadić će vrtove i uživati nji- hove plodove.</p>	<p>¹⁴Dann will ich wenden Israels, meines Volkes, Geschick: Sie werden aufbauen die verwüste- ten Städte darin woh- nen, Weinberge pflan- zen und Wein daraus trinken, Gärten anlegen und ihrer Früchte ge- nießen ...</p>
<p>¹⁵et plantabo eos super humum suam et non evellam eos ultra de ter- ra sua quam dedi eis di- cit Dominus Deus tuus</p>	<p>¹⁵Posadić ću ih u zemlju njihovu, da se više ne iščupaju iz zemlje svo- je, koju sam im dao«, govori Gospod, Bog tvoj.</p>	<p>¹⁵Posadić ću ih u njiho- vu zemlju, da se više ne iščupaju iz svoje zem- lje, koju sam im dao«, govori Gospod, tvoj Bog.</p>	<p>¹⁵Ich werde sie ein- pflanzen in ihr Land, dass sie nicht wieder ausgerissen werden aus ihrem Land, das ich ih- nen gegeben, spricht der Herr, dein Gott.</p>

³³ Henne, kojega Šarić, kako se čini, slijedi ovdje ima još dodatak 6,14.

³⁴ Ove rečenice nema kod Hennea.

³⁵ Henne ima: »Jedinost i istinost su uzaludno postavljani u pitanje.«

³⁶ Kod Hennea je ovaj natpis na početku r. 2 i glasi: »Navještaj kazne nad poganima i izabranim narodom«.

³⁷ Bilješku ne nalazimo kod Hennea.

³⁸ Bilješku ne nalazimo kod Hennea.

³⁹ Slično kod Hennea.

⁴⁰ Ovu bilješku Šarić preuzima iz Hennea.

⁴¹ Ovdje Šarić slijedi Vulgatu »Akaron«.

⁴² Kod Hennea je smisao »bojna vika«.

⁴³ Ovu bilješku Šarić prevodi iz Hennea.

⁴⁴ Šarić ovdje krivo interpretira Hennea: riječ je o haljinama koje su date kao jamstvo, zalog.

⁴⁵ Bilješke nema kod Hennea.

4. Umjesto zaključka

Šarić u relativno kratkom vremenu uspijeva prevesti cijelo Sveto pismo. Nameću se pitanja je li stvarno prevodio s izvornih jezika ili taj izraz treba shvatiti šire odnosno drukčije. On sam kaže da se služio različitim prijevodima na moderne jezike. Šarićeva ostavština je nažalost uništena tako da je zadnju istinu o pojedinostima gotovo nemoguće reći. Kritičari (prije svega Oberški i Zagoda) tvrde da se Šarić služio njemačkim prijevodima Hennea za Stari zavjet, a Röscha za Novi zavjet.

Ovaj prikaz knjige proroka Amosa pokazuje da Šarić preuzima dio bilježaka od Hennea.

Glede samoga teksta može se reći da se zasigurno služio podjelom teksta, kako to čini Henne, te da se njegov i Henneov tekst, uspoređeni s originalom, u dobroj mjeri slažu. Ostaje otvoreno pitanje je li ovo slaganje puka slučajnost?

⁴⁶ Kod Hennea je smisao: u unutrašnjosti zemlje.

⁴⁷ Ovdje Šarić za razliku od Hennea slijedi Vulgatu.

⁴⁸ Bilješku ne nalazimo kod Hennea.

⁴⁹ Bilješku ne nalazimo kod Hennea.

⁵⁰ Kod Hennea je »djevoja Izraelova«.

⁵¹ Ovu bilješku Šarić doslovno preuzima odnosno prevodi iz Hennea.

⁵² Bilješke nema kod Hennea.

⁵³ Bilješke nema kod Hennea.

⁵⁴ Bilješke nema kod Hennea.

⁵⁵ Bilješka parafrazira Henneovu bilješku.

⁵⁶ Bilješke nema kod Hennea.

⁵⁷ Bilješka nedostaje kod Hennea.

⁵⁸ Šarić ovdje preuzima Hennea.

⁵⁹ Šarić parafrazira Hennea.

⁶⁰ Nedostaje kod Hennea.

⁶¹ Nedostaje kod Hennea.

⁶² Dio bilješke preuzet iz Hennea.

⁶³ Početak bilješke parafrazira Hennea.

⁶⁴ Šarić parafrazira Hennea.

⁶⁵ Madridsko izdanje ima malo promijenjeni red riječi u rečenici: »Izraelov kralj Joaš«, za razliku od sarajevskog: »Kralj Joaš Izraelov«.

⁶⁶ Madridsko izdanje ima »tutnji« umjesto »riče«.

⁶⁷ Šarić ima: »Nad pravicom je vladala sila«, dok je kod Hennea: »Pred sudom se činilo nasilje nad pravom«.

⁶⁸ Ova je rečenica kod Šarića netočno prevedena i trebala bi prema Henneu glasiti: »U ovo vrijeme kada moć i bogatstvo daju zaključiti daljnje vanjsko blagostanje ...«

⁶⁹ Šarić nema ovih podnaslova na početku pojedinih redaka.

Summary

TRANSLATION OF THE BOOK OF THE PROPHET AMOS IN ŠARIĆ'S SARAJEVO AND MADRID EDITIONS

The author presents a brief overview of the translation of the Scriptures, the Old (and New) Testaments by Sarajevo Archbishop John (ev) Šarić. In 1940 Šarić was commanded by the Conference of Bishops to write a translation of the Old Testament and as it seems, he himself decided to also translate the New Testament so that readers could have the entire Scriptures in Croatian.

In his preface of the first volume of the Old Testament, Šarić says that he translated from the original text but that he uses modern translations which he quotes. In two years – 1941-1942 the entire Holy Bible was published, including the Old and New Testaments. The public positively accepted this project and expert criticism refers to its urgency and as such the numerous errors that could have been avoided had the work been dedicated more time. Authors of translations until then (Bartol Kašić, Matija Petar Katančić, Ivan Matija Škarić, Petar Vlašić [Psalms], Franjo Zagoda [New Testament]) took more time for their translations. This brings us to the question though, didn't Šarić in fact translate using modern texts rather than the original.

Twenty years later a second edition of Šarić's Holy Scriptures was published in Madrid by Luka Brajnović.

In continuation of his article, the author gives a virtual »synopsis« in four columns, an overview of the Latin text by Vulgate, Šarić's Sarajevo translation, Šarić's Madrid translation and the »presumed appendix« Henne's German translation.

Similarities in the notes of the text, it appears, are not completely coincidental.

Key words: Bible in Croatian, Šarić's translation of the Holy Scriptures, Šarić's Sarajevo edition, Šarić's Madrid edition, Eugene Henne's translation as an appendix.